

Ordinacions i reglaments

Edicte del 18-5-2026 pel qual s'aprova el Pla rector del parc natural comunal de les valls del Comapedrosa.

Exposició de motius

El Pla rector del parc natural comunal de les valls del Comapedrosa, elaborat en compliment de l'Ordinació d'aquest espai protegit, de 27 de juliol del 2006, fou aprovat, en la seva primera edició, el 2 de gener del 2008 i publicat al BOPA (*Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*) núm. 2, any 20, de 9 de gener del 2008. Aquest primer Pla rector fou modificat el 18 de maig del 2009, fet que es publicà al BOPA núm. 21, any 37, de 27 de maig del 2009. El segon Pla rector fou aprovat el 22 de desembre del 2011 i publicat al BOPA núm. 1, any 24, de 4 de gener del 2012. Aquest Pla també fou sotmès a una modificació, aprovada el 9 d'abril del 2013 i publicada al BOPA núm. 18, any 25, de 17 d'abril del 2013. El tercer Pla rector s'aprovà el 20 de febrer del 2018 i es publicà, el 7 de març del 2018, al BOPA núm. 12, any 2018. El quart Pla Rector s'aprovà el 26 de maig del 2022 i es publicà, el 27 de juliol del 2022, al BOPA núm. 90, any 2022.

El que segueix és el cinquè Pla rector del parc natural comunal de les valls del Comapedrosa. Aquesta cinquena edició, després de ser informada pel comitè consultiu, ha estat elevada a l'òrgan rector del parc natural comunal de les valls del Comapedrosa per a la seva aprovació, segons el que disposa l'article 4.c de l'Ordinació de l'espai protegit i els articles 7 i 8 del Pla rector. Finalment, aquesta modificació ha estat aprovada pel Comú de La Massana, i a continuació se'n publica el text refós.

Segons la Llei 7/2019, del 7 de febrer, de conservació del medi natural, de la biodiversitat i del paisatge, el Pla rector ha de ser tramès als òrgans competents perquè en facin l'aprovació i s'ha de publicar al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

Per tot això, el Comú de la Massana, en la sessió de Consell de Comú celebrada el dia 18 de maig de 2026, ha aprovat el següent:

Pla rector del parc natural comunal de les valls del Comapedrosa

Capítol I. Disposicions de caràcter general

Article 1. *Objecte del Pla rector*

L'Ordinació del parc natural comunal de les valls del Comapedrosa (en endavant, PNCVC), de 27 de juliol del 2006, estableix, a l'article 4, la necessitat d'aprovar un Pla rector. El Pla rector ha d'establir, dins el seu període de vigència, que és de quatre anys, un pla d'ordenació, en el qual es defineix la normativa de protecció del parc, la regulació dels usos i les activitats al seu àmbit, i la zonificació del territori, amb la reglamentació detallada de cada zona, entre altres aspectes.

Segons la Llei 7/2019, del 7 de febrer, de conservació del medi natural, de la biodiversitat i del paisatge, el Pla rector és l'instrument de planificació dels parcs naturals, i ha d'incloure, com a mínim, els objectius i les directrius per gestionar cada zona del parc, la normativa aplicable als usos, els aprofitaments i les activitats permeses, i una programació detallada de les actuacions a executar durant el període de vigència del Pla, amb la indicació del calendari.

El present document desenvolupa els aspectes més rellevants del cinquè Pla rector del parc natural.

Article 2. Finalitats del Pla rector

Les finalitats principals del Pla rector, les quals es pretenen assolir en aquest document, són les següents:

- a) Determinar la zonificació.
- b) Desenvolupar la normativa de l'espai.

Cal tenir en compte, però, que el procés d'elaboració del Pla rector també comprèn un pla de gestió, en el qual es programen les actuacions necessàries per assolir els objectius del parc i les previsions del pla d'ordenació, amb els corresponents pressupost i calendari d'execució. Dites actuacions seran incloses als pressupostos comunals corresponents, i si escau als programes anuals d'actuació respectius, però en aquest document s'inclou una primera determinació de les prioritats de treball per al període de vigència del Pla rector.

Article 3. Àmbit territorial

3.1. L'àmbit territorial del PNCVC, segons l'article 3 de l'Ordinació del PNCVC, de 27 de juliol del 2006, s'inicia al pic de Medacorba (2.914 m), límit fronterer entre el Principat d'Andorra i els estats francès i espanyol. Des d'aquest cim, el límit continua en direcció est seguint la frontera francesa i passant pel pic de Rocafret, pic del Pla de l'Estany i port d'Arinsal, fins arribar al límit parroquial entre la Massana i Ordino a la cota 2.773,7; continua en direcció sud-est seguint el límit parroquial, passant pel pic de les Fonts, pic de la Burna, pic del Clot del Cavall, pic de Percanela, coll de les Cases, collet de la Llosa i baixa en direcció al Mas de Ribafeta fins al límit amb les propietats privades. A partir d'aquí, el límit del parc ressegueix, en direcció nord-oest, el límit entre les propietats privades de fons de vall i els terrenys del Quart d'Arinsal. El límit continua serra serrant per la divisòria entre les valls de Comapedrosa i de Comallempla, passant pel pic dels Aspres i per la portella de Comallempla, fins arribar al pic del Port Vell, on es troba amb la frontera de l'estat espanyol; finalment el límit ressegueix l'esmentada frontera, passant per la portella de Sanfons, el pic de Sanfons i el pic de Baiau, fins arribar al pic de Medacorba, punt d'inici de la delimitació. El territori del PNCVC està format per terrenys comunals i de Quart, i la superfície total és de 1.542,6 ha (15,42 km²).

3.2. Adjacents al PNCVC hi ha terrenys de propietat privada, els quals, malgrat no formar part físicament del PNCVC, poden quedar incorporats a la gestió del parc previ acord amb el Comú de La Massana i, consegüentment, formar part de l'àmbit territorial del Pla rector.

3.3. L'àmbit territorial del Pla rector, no obstant això, podrà incloure qualsevol altre terreny situat dins els límits de la parròquia de la Massana, quan per raons de gestió del parc natural així estigui justificat.

Article 4. Contingut del Pla

El present document està integrat bàsicament pels components següents:

- Zonificació del PNCVC.
- Normativa del PNCVC.

Article 5. Interpretació

Les determinacions del Pla rector s'interpretaran en funció d'aquells criteris que, partint del sentit propi de les seves paraules en relació amb el context i els antecedents legislatius en la matèria, tinguin en compte principalment el seu esperit i la finalitat protectora.

Article 6. Efectes del Pla

L'aprovació del Pla rector del PNCVC produeix els efectes següents:

- a) Publicitat: el Comú de la Massana durà a terme una campanya per a la difusió dels continguts del Pla rector entre el públic potencialment interessat o afectat. Així mateix, qualsevol ciutadà pot consultar la documentació, en exemplar degudament legalitzat, que amb aquesta finalitat estarà a disposició del públic a les dependències del Comú de la Massana.
- b) Obligatorieta: les determinacions i disposicions del Pla rector seran vinculants a tots els efectes tant per a les administracions públiques com per als particulars, sempre que no es contradiguin amb alguna disposició legal de rang superior.

Article 7. Tramitació

El Pla rector del PNCVC, després de ser informat pel comitè consultiu, serà elevat a l'òrgan rector per a la seva aprovació, segons el que disposa l'article 4.c de l'Ordinació del PNCVC i l'article 34.2 de la Llei 7/2019, del 7 de febrer, de conservació del medi natural, de la biodiversitat i del paisatge. El Pla rector haurà de ser aprovat, després de l'aprovació per l'òrgan rector, pel Comú de la Massana.

Article 8. Vigència i condicionants de revisió o modificació

8.1. La vigència del Pla rector del PNCVC és de quatre anys, llevat que amb anterioritat a la dita finalització es derogui o es modifiqui. La derogació o modificació del Pla rector ha d'ésser acordada per la majoria simple dels membres de l'òrgan rector.

8.2. El Pla rector es modificarà abans que finalitzi la seva vigència en algun dels supòsits següents:

- a) Variació de l'àmbit territorial del PNCVC.
- b) Majors exigències quant a la preservació dels valors protegits.

8.3. La revisió o la modificació de les determinacions del Pla rector seguiran idèntic procediment al requerit per a la seva aprovació, tal com s'especifica a l'article 7 del present document.

Article 9. Classificació dels usos i activitats

L'article 35 de la Llei 7/2019, del 7 de febrer, de conservació del medi natural, de la biodiversitat i del paisatge, classifica els usos en un parc com a "permesos", "autoritzables" i "no permesos".

- a) Usos permesos: són tots aquells que, per la seva naturalesa, són compatibles amb els objectius de protecció del PNCVC i que, per tant, poden desenvolupar-se sense limitacions especials, bé en la totalitat de l'espai, bé en les àrees en què la categoria de zonificació ho permeti.
- b) Usos autoritzables: són aquells que, sota determinades condicions, poden ser tolerats pel medi natural sense un deteriorament apreciable dels seus valors. Els usos autoritzables hauran de comptar amb una autorització explícita de l'òrgan gestor del PNCVC per a poder ser executats.
- c) Usos no permesos: són aquells que suposen un perill present o futur, directe o indirecte, per a l'espai natural o qualsevol dels seus elements o característiques. Com en el cas anterior, aquesta catalogació pot ser genèrica, afectant la totalitat de l'àrea, o específica d'alguna categoria de zonificació.

Article 10. Procediment d'autorització dels usos autoritzables

10.1. Les persones físiques o jurídiques interessades a dur a terme un ús o activitat autoritzable a l'interior del PNCVC hauran de presentar una sol·licitud al servei de tràmits del Comú de la Massana, utilitzant el formulari establert a l'efecte.

10.2. El departament de medi ambient del Comú de la Massana estudiarà la proposta, avaluarà l'impacte que l'activitat pugui comportar, comprovarà si s'ajusta als criteris de conservació fixats pel Pla rector, emetrà un informe vinculant i, si escau, expedirà la corresponent autorització en un termini màxim de 2 mesos.

10.3. L'escrit d'autorització realitzat pel departament de medi ambient del Comú de la Massana podrà establir limitacions addicionals sobre la forma o la intensitat amb què s'hagi de practicar l'ús o activitat autoritzat, així com els mecanismes de control que s'exerciran en cada cas.

10.4. En cas de silenci administratiu, s'entendrà que la sol·licitud queda denegada.

Article 11. Vigilància

11.1. L'òrgan rector promourà l'establiment d'un mecanisme operatiu per a la vigilància eficient i el compliment de la normativa del PNCVC. Aquest mecanisme podrà comptar amb la col·laboració d'agents de l'autoritat externs al PNCVC, amb els quals caldrà establir els corresponents convenis i protocols de col·laboració. Entre els agents competents per efectuar les denúncies a les infraccions corresponents s'inclouen els agents de circulació i els agents del medi del Comú de la Massana i els agents del Cos de Banders.

11.2. Des del 2014, l'espai protegit disposa d'un "guarda del parc". Aquest es dedica, principalment durant els mesos d'estiu, a tasques d'atenció i sensibilització dels visitants, alhora que contribueix a la detecció d'incidències i al compliment de la normativa de l'espai. El parc també disposa, durant els mesos estivals, d'agents del medi.

Capítol II. Zonificació

Article 12. *Definició de les zones*

12.1. Zones d'ús especial: àrees de reduïda extensió, en general, on s'ubiquen els edificis destinats a l'ús públic i als serveis de gestió de l'espai natural, i altres infraestructures o equipaments existents.

12.2. Zones d'ús moderat: àrees on les formacions naturals, generalment de mitjana qualitat o singularitat (encara que poden trobar-se enclavaments o localitats d'alt valor natural), han suportat un major grau d'humanització, o bé presenten una bona capacitat de tolerar un ús públic moderat (fragilitat baixa).

12.3. Zones d'ús restringit: àrees definides sobre formacions geomorfològiques, biòtiques i paisatgístiques d'alta qualitat i/o singularitat, la fragilitat de les quals davant de l'acció antròpica pot qualificar-se d'alta, i a més bastant sensibles a determinades activitats. Per tant, només toleren un ús públic moderat que no requereixi instal·lacions o infraestructures permanents.

12.4. Zones de reserva: àrees de característiques excepcionals, que inclouen ecosistemes de rellevants valors ecològics, científics i/o paisatgístics, en els quals la seva singularitat i/o fragilitat comporta, per a la seva conservació, una important limitació de qualsevol activitat humana.

Article 13. *Delimitació de les zones*

13.1. Zones d'ús especial:

- ZUE-1: pista del Pla de l'Estany.
- ZUE-2: equipament per a l'atenció dels visitants.
- ZUE-3: refugi de Comapedrosa.
- ZUE-4: camí de Ribassols (extrem meridional del camí de Percanella-les Fonts, des de la unió amb la carretera d'Arinsal fins a les bordes dels Prats Nous).
- ZUE-5: Circuit Interpretatiu (que inclou el camí del riu Pollós) i àrea de berenada del riu Pollós.
- ZUE-6: àrea de berenada de la Roca de la Sabina (mirador panoràmic).
- ZUE-7: Alt de Comapedrosa (mirador panoràmic).

13.2. Zones d'ús moderat:

- ZUM-1: tot el PNCVC excepte les zones d'ús restringit (ZUR) i les zones d'ús especial (ZUE) definides.

13.3. Els terrenys de propietat privada incorporats a la gestió del parc també es consideren, a efectes del present pla, zones d'ús moderat (ZUM), sense perjudici del que s'estableix a l'article 21.

13.4. Zones d'ús restringit:

- ZUR-1: bosc del Barrer d'Areny i bosc de la Tallada Nova, des dels 1.900 m fins al límit del bosc.
- ZUR-2: clot de Coma Aubosa i vedat del coll de les Cases, des dels 1.900 m fins al límit del bosc.
- ZUR-3: bedollar de beç pubescent de la vall de Comapedrosa.
- ZUR-4: patamolls de la bassa de les Granotes.
- ZUR-5: patamolls de la pleta de Comapedrosa 1.
- ZUR-6: patamolls de la pleta de Comapedrosa 2.
- ZUR-7: les Canyonques, el serrat de l'estany Negre i els Terregalls de l'Alt, exceptuant el punt on s'ubica el mirador panoràmic de l'Alt de Comapedrosa (ZUE-7).
- ZUR-8: forat dels Malhiverns, des de les zones més elevades fins als 2.100 m d'altitud.

13.5. Zones de reserva: no s'ha definit cap zona de reserva.

13.6. La zonificació del PNCVC es mostra gràficament a l'annex A.

Article 14. *Normativa específica de la zonificació*

14.1. Zones d'ús especial: es permeten de forma genèrica tots els usos definits com a permesos o autoritzables dins el PNCVC, així com les activitats de servei per al control i manteniment del medi.

14.2. Zones d'ús moderat: es permeten de forma genèrica tots els usos definits com a permesos o autoritzables dins el PNCVC.

14.3. Zones d'ús restringit: només es permeten, degudament controlades, les activitats amb finalitat educativa, recreativa, científica, de control del medi i, en alguns casos, excursionista. S'hi admet la pastura, la caça i la pesca. El trànsit públic a peu només es podrà dur a terme en algunes de les zones definides, i exclusivament pels indrets senyalitzats a tal efecte, els quals es llisten a l'article 28.1.b.

14.4. Zones de reserva: no es permet cap activitat, inclòs l'accés públic lliure. Únicament s'admetran, amb caràcter d'usos autoritzables, actuacions relatives a investigació científica i, en general, aquelles actuacions imprescindibles per garantir la conservació de la zona.

Capítol III. Normativa de protecció

Article 15. Normativa general

Els usos o activitats següents es consideren no permesos en tot l'àmbit territorial del PNCVC:

- a) La realització de noves construccions o infraestructures de caràcter permanent, sense perjudici del que estableix l'article 21 per als terrenys de propietat privada, excepte si són necessàries per a la correcta gestió del PNCVC o per motius de riscos geològics, seguretat civil o obres d'interès públic.
- b) Construir noves carreteres o vies per al trànsit motoritzat i/o rodat.
- c) Instal·lar línies de transport d'energia.
- d) Instal·lar estacions d'esquí alpí o nòrdic, inclosos els ginys mecànics, remuntadors o pistes d'esquí associats a la seva pràctica.
- e) Instal·lar abocadors de residus.
- f) Instal·lar activitats extractives a cel obert, pedreres o graveres.
- g) Qualsevol obra o efecte que limiti el camp visual, trenqui l'harmonia del paisatge, desfiguri les seves perspectives o produeixi contaminació lumínica o visual, en particular rètols publicitaris.
- h) Realitzar abocaments de residus sòlids o líquids que puguin degradar o contaminar el medi.
- i) Alterar la calma i tranquil·litat del PNCVC mitjançant la utilització de megàfons, instruments musicals, aparells de ràdio o similars amb un volum que resulti molest.
- j) Encendre foc o acampar, excepte als indrets i formes autoritzats pel present Pla rector.
- k) Banyar-se o qualsevol altra activitat en medi aquàtic que impliqui introduir-se, ja sigui dins de la làmina d'aigua o a la superfície de la mateixa, sigui amb motivació de lleure, esportiva o professional. S'exceptuen d'aquesta limitació els casos esmentats específicament a l'article 18.3b.
- l) L'heliesquí i el sobrevol de l'espai aeri per helicòpters d'ús turístic. S'exceptuen els casos d'emergència per incendis o salvament, així com aquells justificats pel manteniment dels refugis de muntanya, pel manteniment de les propietats privades adjacents al parc, per les funcions de gestió i recerca del PNCVC, i aquells expressament autoritzats per l'òrgan gestor.
- m) Circular amb motos o motos de neu en tot el PNCVC, així com amb qualsevol vehicle motoritzat i/o rodat no autoritzat, i l'estacionament de vehicles fora de les zones autoritzades.
- n) Circular amb bicicleta, bicicleta elèctrica, bicicleta tot terreny i altres ginys elèctrics.
- o) Volar drons en tot l'àmbit del parc, sense l'autorització expressa del ministeri competent en matèria de medi ambient.
- p) La tala d'arbres o arbustos, excepte si es disposa de l'autorització de l'òrgan gestor, per aplicació d'ordenació forestal.
- q) La realització de qualsevol estudi o activitat professional de fotografia, cinema o vídeo amb finalitat comercial sense l'autorització de l'òrgan gestor.
- r) L'organització de competicions esportives o la realització d'activitats guiades, ja siguin de caire educatiu, interpretatiu, esportiu o altre, sense autorització de l'òrgan gestor.
- s) Qualsevol acció o omissió que vulneri les normes d'aplicació de la normativa que s'aprovi i de la regulació d'usos proposada a la present normativa.

Article 16. *Normes de protecció del paisatge*

16.1 Es promourà la restauració activa del paisatge degradat per moviments de terra (pistes, etc.) o per erosió (dreceres, etc.).

16.2 La senyalització derivada de l'existència del parc s'haurà d'integrar al medi natural on s'ubiqui, de manera que l'impacte visual que causi sigui mínim.

16.3 La instal·lació de qualsevol tipus de senyalització de caràcter privat es considera ús autoritzable, i es supeditarà als interessos de senyalització del PNCVC.

16.4 En cas de realitzar-se, el tancament de les finques privades adjacents al PNCVC, així com la instal·lació de baranes o estructures perimetrals similars, s'ha de realitzar amb pedra seca i fusta com a materials principals. En tot cas, convé evitar la utilització de tanques plàstiques i qualsevol altre tipus de material que pugui ocasionar un impacte visual negatiu.

Article 17. *Normes de protecció de la gea*

17.1. Es mantindran les unitats i formacions geològiques sense alteracions que modifiquin el seu volum o el seu perfil, preservant la seva integritat.

17.2. Es prohibeixen totes les actuacions que suposin alteració del sòl, de les roques o del relleu (moviments de terra, voladures de roques, extraccions de pedres i altres accions similars), excepte les necessàries per a les actuacions previstes al pla de gestió. Els projectes tècnics que es redactin per a aquestes actuacions hauran de preveure la restauració dels terrenys afectats.

Article 18. *Normes de protecció del medi hídric*

18.1. Les zones humides del PNCVC formen part del llistat de zones humides d'importància internacional del Conveni de Ramsar, tractat internacional per a la conservació i l'ús sostenible dels medis aquàtics.

18.2. Es vetllarà per la quantitat i qualitat de les aigües a través de la protecció de les conques, evitant els abocaments contaminants i arbitrànt les mesures necessàries per a l'establiment d'un sistema de control, mesura i seguiment de la qualitat de les aigües.

18.3. Es consideren usos no permesos en tot l'àmbit del PNCVC els següents:

- a) Efectuar accions sobre el medi físic o biològic vinculat a l'aigua, que en constitueixin o en puguin constituir una degradació.
- b) Banyar-se o qualsevol altra activitat en medi aquàtic que impliqui introduir-se, ja sigui dins de la làmina d'aigua o a la superfície de la mateixa, sigui amb motivació de lleure, esportiva o professional. Queden exempts d'aquesta limitació: els treballs d'investigació en medi aquàtic, autoritzats per l'òrgan de gestió; els agents de l'administració que, en virtut de les seves competències, exerceixen algun tipus d'activitat tècnica i/o de control del medi aquàtic; els pescadors que, complint amb la legislació vigent, únicament podran accedir dins la làmina d'aigua per a la pràctica de la pesca.
- c) Efectuar abocaments directes o indirectes de substàncies que contaminin les aigües.
- d) Acumular residus sòlids, runes o substàncies, qualsevol que sigui la seva naturalesa i el lloc on es disposin, que constitueixin o puguin constituir un perill de contaminació de les aigües o de degradació del seu entorn.
- e) La creació de noves derivacions i/o regulacions de cabals naturals, excepte les expressament autoritzades per l'òrgan gestor.

18.4. La concessió i explotació d'aigües superficials o subterrànies per abastir refugis o altres equipaments de dimensions reduïdes es considera un ús autoritzable. Per concedir les autoritzacions, caldrà preveure i evitar qualsevol impacte ambiental negatiu que se'n pugui derivar. També s'hauran d'adequar les explotacions existents a aquest requisit.

18.5. La construcció de centrals elèctriques i/o de qualsevol dispositiu de regulació hídrica que puguin comportar una modificació dels cabals naturals i/o afectacions al medi hídric, especialment les canalitzacions de cursos fluvials, es consideren usos no permesos.

18.6. S'establiran els mecanismes de coordinació necessaris amb els organismes amb competències sobre la xarxa fluvial i els recursos hídrics, per tal de conjuntar la filosofia i les mesures de protecció i actuació.

Article 19. *Normes de protecció de la vegetació i la fauna*

19.1. El nivell taxonòmic per al maneig d'espècies animals i vegetals serà el de subespècie. Per tàxon autòcton s'entendrà aquell l'àrea de distribució natural del qual, ja sigui actual o passada, inclou la superfície del PNCVC, i desenvolupa tot o part del seu cicle biològic al seu interior.

19.2. Es prohibeix de forma genèrica la destrucció de la vegetació, la recol·lecció, la tallada i el desarrelament o la destrucció d'exemplars d'espècies vegetals o d'alguna de les seves parts, incloses les llavors, així com la seva comercialització.

19.3. S'exceptuen de la norma anterior els tàxons d'ús tradicional definits a l'annex B.

19.4. En compliment de la legislació sectorial vigent, es considera espècie de flora protegida tota espècie vegetal de la flora autòctona que hagi estat determinada reglamentàriament com a tal per l'administració competent. També tenen aquesta consideració les espècies que figuren com a protegides en els instruments internacionals ratificats per Andorra.

19.5. En compliment de la legislació sectorial vigent, es considera espècie animal protegida tota espècie animal de la fauna autòctona que hagi estat determinada reglamentàriament com a tal per l'administració competent. També tenen aquesta consideració les espècies que figuren com a protegides en els instruments internacionals ratificats per Andorra.

19.6. S'exceptuen de la norma anterior totes les espècies considerades cinegètiques o piscícoles segons la legislació vigent, la caça o pesca de les quals, sense finalitat comercial i respectant les limitacions establertes, estigui permesa per la legislació sectorial.

19.7. La intensitat, superfície, durada i període d'aplicació dels diferents usos o aprofitaments localitzats al PNCVC es condicionaran a la protecció i conservació de les àrees vitals i individus de les espècies amenaçades de flora i fauna.

19.8. Es procurarà una regulació de les introduccions d'espècies, subespècies o races geogràfiques diferents de les autòctones, tant vegetals com animals.

19.9. Es tendirà a l'eliminació gradual dels tàxons exòtics existents al PNCVC.

19.10. S'evitarà la desaparició de qualsevol espècie autòctona, sense perjudici del necessari control de les poblacions d'aquelles espècies que posin en perill l'equilibri dels ecosistemes.

19.11. En la mesura que ho permetin les condicions naturals actuals, es promourà la realització d'actuacions de rescat i recuperació d'aquelles espècies vegetals i animals desaparegudes del PNCVC, sempre que els estudis científics i de viabilitat de cada cas així ho aconsellin.

Article 20. *Normes de protecció del patrimoni cultural*

20.1. Es vetllarà per la protecció, vigilància i, si escau, restauració dels elements del patrimoni cultural situats a l'interior del PNCVC.

20.2. Es fomentarà la recerca sobre el patrimoni etnològic, la història i la cultura popular lligades al PNCVC.

20.3. S'incentivaran i recolzaran els usos i costums que han donat lloc a manifestacions culturals, protegint amb caràcter prioritari els drets i activitats tradicionals de la població local, sempre que siguin compatibles amb les necessitats de conservació del medi natural.

20.4. Es potenciarà el patrimoni cultural del PNCVC com a recurs per a l'ús públic, millorant la seva capacitat d'acollida mitjançant la conservació i restauració de les seves característiques intrínseques.

20.5. S'estableix el 22 de setembre com a Dia del parc, atès que la primera ascensió documentada al Comapedrosa va tenir lloc el 22 de setembre del 1858.

Article 21. *Normes de protecció als terrenys particulars incorporats a la gestió del parc*

21.1 Quedaran incorporats a la gestió del parc aquells terrenys de propietat privada, adjacents al PNCVC, els propietaris dels quals signin un acord amb el Comú de La Massana amb aquesta finalitat.

21.2 Els terrenys de propietat privada incorporats a la gestió del parc, malgrat no formar part físicament del PNCVC, sí formen part de l'àmbit territorial del Pla rector.

21.3 Es mantenen tots els drets i servituds de què disposen els propietaris particulars als terrenys incorporats a la gestió del PNCVC, en el moment de la creació del parc.

21.4 L'òrgan rector ha de consultar els propietaris de terrenys particulars incorporats a la gestió del parc en aquelles decisions de la gestió del parc que puguin afectar aquests terrenys. Alhora, els propietaris de terrenys particulars incorporats a la gestió del parc hauran de comunicar a l'òrgan gestor qualsevol actuació que pugui afectar els interessos del parc.

21.5 L'òrgan gestor assessorarà els propietaris privats per qualsevol tràmit relacionat amb el parc, inclosa la tramitació de les línies de subvencions a les quals es puguin acollir per a la conservació del patrimoni cultural i/o el manteniment de l'activitat agrària tradicional.

21.6 Els propietaris particulars amb terrenys incorporats dins la gestió del parc podran accedir a les seves propietats amb vehicle motoritzat i/o rodat, prèvia autorització de l'òrgan gestor, d'acord amb les condicions establertes a l'article 28.2.

21.7 Qualsevol actuació als terrenys de propietat privada que requereixi el procediment d'avaluació d'impacte ambiental i/o comporti una modificació dels usos actualment existents, haurà de comptar amb l'autorització de l'òrgan rector.

Capítol IV. Regulació dels usos tradicionals

Article 22. *Ramaderia*

22.1 La ramaderia es considera un ús permès a l'interior del PNCVC.

22.2 Les condicions tècniques per als aprofitaments ramaders seran establertes per l'òrgan gestor del PNCVC, conjuntament amb els ramaders de la parròquia de La Massana. Hauran de contenir, com a mínim:

a) Les mesures i condicions sanitàries que hauran de complir els animals domèstics per a la seva introducció i estada al PNCVC.

b) Les modalitats concretes d'aprofitament de les pastures, que en qualsevol cas, es realitzarà de forma extensiva i respectant els usos i costums tradicionals.

c) La prioritat que tindrà, en cas de conflicte, l'ús ramader sobre el recreatiu en les àrees d'aprofitament pastoral.

d) Les mesures de recolzament especial que hauran d'aplicar-se a les activitats ramaderes que contribueixin al manteniment dels sistemes biològics o paisatges característics del PNCVC, i al foment de la utilització de races autòctones i formes locals del Pirineu andorrà.

e) La integració dels aprofitaments pastorals del PNCVC amb els de la resta de la parròquia de La Massana i amb la política del ministeri competent en la matèria.

22.3 Càrrega ramadera:

a) La càrrega ramadera admissible (CRA) a les unitats de pastura del Comapedrosa i del Pla de l'Estany, tal com es defineixen geogràficament en el "Estudi de les pastures supraforestals de La Massana i Andorra la Vella", elaborat l'any 2010 per la Universitat de Lleida i el CENMA (Centre d'estudis de la neu i la muntanya d'Andorra) de l'Institut d'Estudis Andorrans, s'estableix de la següent forma:

- 142,29 caps de bestiar gros (UBG) en 3 mesos a la unitat de pastura del Comapedrosa, i 229,87 a la unitat de pastura del Pla de l'Estany.
- La xifra anterior equival als següents caps de bestiar en 3 mesos a la unitat de pastura del Comapedrosa: 142 vaques o 129 eugues o 474 ovelles.
- Pel que fa a la unitat de pastura del Pla de l'Estany, la xifra corresponent equival a 230 vaques o 209 eugues o 766 ovelles.

b) En funció dels valors descrits a l'apartat anterior, o com a mesura puntual de protecció del medi, es podrà regular l'accés del bestiar a determinades zones o a la totalitat del PNCVC. Per a la regulació de

l'accés del bestiar a la totalitat del parc, mesura excepcional que només es plantejarà de forma justificada en base al risc detectat, es requerirà l'aprovació de l'Òrgan Rector. En tot cas, s'informarà als ramaders de les regulacions específiques establertes amb la màxima antelació possible.

Article 23. Caça

23.1 La caça al PNCVC es considera ús permès de forma genèrica, i estarà subjecta a la legislació reguladora d'aquesta activitat, segons l'administració competent en aquesta matèria.

23.2 En la planificació de la caça, es fomentarà la pràctica d'aquesta activitat de forma compatible amb la protecció i conservació de la fauna silvestre.

23.3 L'òrgan gestor del PNCVC procurarà obtenir, de l'administració competent en aquesta matèria i amb la col·laboració del col·lectiu de caçadors, dades anuals fiables sobre, com a mínim, el nombre de peces abatudes i l'indret de captura.

Article 24. Pesca

24.1 La pràctica de la pesca esportiva als rius i estanys d'alta muntanya de l'interior del PNCVC es considera un ús permès, i estarà subjecta a la legislació reguladora d'aquesta activitat, segons l'administració competent en aquesta matèria.

24.2 Tal com s'especifica al punt b de l'article 18.3, els pescadors únicament podran accedir dins la làmina d'aigua, en els estanys o els rius, per a la pràctica de la pesca, complint amb la legislació vigent.

24.3 L'òrgan gestor promourà l'elaboració i aprovació d'un pla de gestió de la pesca dins l'àmbit del PNCVC per part del ministeri encarregat del patrimoni natural, segons està previst a l'article 24 de la Llei 26/2021, del 25 d'octubre, de text consolidat de pesca i de gestió del medi aquàtic.

Article 25. Recollida de plantes, fruits i bolets

25.1 La recollida de bolets es considera ús permès, que només podrà practicar-se per autoconsum. L'òrgan gestor fixarà, si escau, la llista d'espècies recol·lectables en funció dels estudis científics pertinents, a més de les àrees en què podrà practicar-se, el nombre màxim de recol·lectors per dia, i la quantitat màxima que es podrà recol·lectar per persona i dia.

25.2 La recollida de les plantes que estableixi l'òrgan gestor com a espècies recol·lectables, així com els fruits del bosc, es podrà continuar realitzant com fins a l'actualitat, sempre per a ús propi i amb quantitats moderades. L'òrgan gestor fomentarà la realització d'estudis per tal d'avaluar l'impacte d'aquesta activitat sobre el medi i les seves potencialitats, i podrà revisar aquesta normativa en funció dels resultats d'aquests treballs.

Article 26. Aprofitaments fustaners

26.1 Els boscos del PNCVC tenen la consideració de boscos protectors o de defensa. Per aquest motiu, l'aprofitament de la fusta amb finalitats comercials tindrà la consideració d'ús no permès a tot el territori del PNCVC, sense perjudici de l'establert a l'article 21 en referència a les propietats privades incorporades a la gestió del parc. Aquest principi s'ha d'incorporar al pla de gestió forestal comunal.

26.2 Solament es podran realitzar accions dirigides a la repoblació i a la millora silvícola en casos excepcionals d'incendis, plagues i catàstrofes naturals, o bé per raons de seguretat pública o preservació dels valors patrimonials de l'espai.

Capítol V. Regulació de l'ús públic**Article 27. Pla de turisme sostenible**

27.1. La present versió del Pla rector, igual que les anteriors, incorpora les directrius sobre ús públic i interpretació que es desenvoluparen al Pla de turisme sostenible de l'espai protegit, la primera versió del qual es completà el 20 de gener del 2005. Aquest document pretenia ésser un pla sectorial que, un cop aprovat per l'òrgan rector, permetés el desenvolupament detallat d'aquestes temàtiques i que, alhora, planifiqués

els àmbits de la comunicació i el màrqueting. S'ha considerat convenient, però, incorporar-lo al Pla rector, de manera que no requereixi un procés d'aprovació independent.

27.2. Les claus principals del model d'ús públic, que conjuntament formen el marc de referència, necessàries per acomplir els objectius que es determinaren al Pla de turisme sostenible, són les següents:

- a) La gestió de l'ús públic ha de ser compatible amb els objectius pels quals es va crear el PNCVC, els quals es defineixen a l'Ordinació de 27 de juliol del 2006.
- b) L'atenció, l'educació, la interpretació i la seguretat dels visitants són aspectes fonamentals de l'ús públic.
- c) Definició i consolidació de diferents àrees d'ús públic, i concentració de l'ús públic a les zones menys sensibles, idealment fora dels límits de l'espai (Circuit Interpretatiu i mirador panoràmic de l'àrea de berenada de la Roca de la Sabina, per exemple).
- d) La recerca de la gestió òptima i la qualitat de servei, així com potenciar la utilització d'infraestructures ja existents, han d'ésser els factors principals que defineixin la creació de nous equipaments i serveis.
- e) Regulació de totes les activitats i iniciatives, tant públiques com privades, de forma compatible amb la conservació dels valors de l'espai.
- f) Les actuacions de comunicació i promoció han d'ésser compatibles i supeditades amb la correcta gestió de l'ús públic i la conservació dels valors de l'espai.

27.3. Els principals mecanismes indirectes que s'utilitzaran o es tindran en consideració per a la gestió dels fluxos de visitants, amb l'objectiu de potenciar un ús sostenible i no massificat de l'espai, són els següents:

- a) Definició d'un model geogràfic d'ús públic.
- b) Regulació dels usos compatibles i prohibició dels incompatibles.
- c) Regulació i limitació estricta de la creació de nous serveis i equipaments.
- d) Concentració dels serveis i equipaments de gran envergadura a l'exterior del parc (equipament per a l'atenció dels visitants, per exemple).
- e) Regulació dels fluxos de visitants en funció dels equipaments i serveis disponibles.

27.4. Els principals mecanismes directes que s'utilitzaran o es tindran en consideració per a la gestió dels fluxos de visitants, amb l'objectiu de potenciar un ús sostenible i no massificat de l'espai, es mostren a continuació.

- a) Determinació de la capacitat de càrrega.
- b) Regulació de la durada i la mida del grup de les visites guiades.
- c) Regulació dinàmica dels fluxos de visitants en funció de la freqüentació puntual existent a cada indret.
- d) Desenvolupament d'estratègies de comunicació i màrqueting destinades a un tipus de públic respectuós amb el medi ambient i que cerqui un producte ecoturístic de qualitat.
- e) Sensibilització dels visitants sobre el respecte envers els valors de l'espai.
- f) Establiment d'una normativa reguladora i un sistema de control i vigilància.

Article 28. Trànsit de persones, vehicles i bicicletes

28.1 Trànsit de persones

- a) A les zones de reserva només hi és permès el trànsit a peu de les persones que disposin d'una autorització expressa per accedir-hi, essent-hi vedada l'entrada per al públic en general.
- b) A les zones d'ús restringit, de forma general i sense perjudici del que s'estableix al punt c del present article, només hi és permès el trànsit a peu pels camins senyalitzats (com a mínim amb presència de senyalització horitzontal) següents. Entre parèntesis s'indica el tipus de senyalització horitzontal (marques bàsiques de pintura o de continuïtat) principal present a l'actualitat, com a mínim al tram considerat.
 - ZUR-1: camí de Percanella-les Fonts (GR-T1 i GRP) i camí bordes de la Coruvilla-bordes dels Prats Nous (punts grocs).
 - ZUR-2: camí bordes dels Prats Nous-Coma Aubosa-coll de les Cases (punts grocs), camí Coma Aubosa-clot del Cavall (punts grocs), camí del coll de les Cases (GR-11) i camí coll de les Cases-coll de Jou i roc de la Cauba (punts grocs).
 - ZUR-3: camí del refugi de Comapedrosa (GR-11, GR-T1 i GRP).

- ZUR-4: no s'hi permet el trànsit a peu, atès que no disposa de camins senyalitzats a tal efecte.
- ZUR-5: camí de l'Alt de Comapedrosa (punts grocs; antic tram del GR-11).
- ZUR-6: no s'hi permet el trànsit a peu, atès que no disposa de camins senyalitzats a tal efecte.
- ZUR-7: camí de l'Alt de Comapedrosa (punts grocs), camí del port de Baiau (GR-11 i GR-T1), camí Alt de Comapedrosa-collada del forat dels Malhiverns (fites de pedra), camí Alt de Comapedrosa-port de Baiau (punts grocs), camí port de Baiau-collada del forat dels Malhiverns (fites de pedra) i camí del pic de Sanfons (punts grocs i vermells).
- ZUR-8: camí del forat dels Malhiverns (punts grocs).

El recorregut dels camins llistats en aquest punt es mostra, gràficament i aproximada, a l'annex C. La circulació a peu per qualsevol altra via que travessi una zona d'ús restringit requereix autorització de l'òrgan gestor.

c) Durant els mesos d'abril i maig, el trànsit a peu a les zones d'ús restringit procurarà limitar-se als senders de gran recorregut existents (GR11, GR11.1, GR-T1 i GRP).

d) A les zones d'ús moderat el trànsit de persones no està subjecte a restriccions.

e) Els gossos s'han de portar lligats a fi de no molestar la fauna salvatge, els visitants i els ramats, fet especialment rellevant en àrees de peixena. Segons l'article 19 de la Llei 11/2016, del 28 de juny, de tinença i de protecció d'animals, la circulació d'animals per espais públics comporta el compliment dels requisits següents: portar collar i anar subjectes amb una corretja o cadena o disposar d'un mitjà de contenció específic per a l'espècie considerada. S'exceptuen aquells casos en què es requereix, per a la realització d'aprofitaments tradicionals i en compliment de la legislació sectorial específica, l'ús de gossos no lligats, cas per exemple de certes activitats cinegètiques o de la gestió dels ramats.

f) Els animals domèstics no es poden banyar en tot l'àmbit del parc natural.

g) És obligatòria en tot l'àmbit del parc, la recollida de les femtes de gos dins de bosses o altres embolcalls impermeables degudament tancats. S'hauran de llançar en papereres o contenidors que es troben a l'entrada principal del Parc.

28.2 Trànsit de vehicles

a) El trànsit de vehicles pel PNCVC es considera un ús autoritzable.

b) Es podrà autoritzar la circulació a:

- Vehicles de servei del PNCVC, del Comú de La Massana i del Govern d'Andorra.
- Vehicles de servei necessaris per al control de les activitats autoritzades i el manteniment de les instal·lacions existents a l'interior del PNCVC (pastures, refugis, etc.).
- Vehicles de persones amb interessos dins l'àrea del PNCVC (caçadors, ramaders amb bestiar peixent a les pastures de la zona, propietaris amb terrenys adjacents al PNCVC, etc.).
- Vehicles de cossos oficials (Policia, Bombers, etc.).

c) L'òrgan gestor facilitarà als responsables dels vehicles autoritzats l'accés a la clau de la barrera de control i, si escau, un distintiu on figurarà la matrícula del vehicle. Aquest distintiu haurà d'anar col·locat en un lloc visible.

d) La circulació dels vehicles autoritzats a entrar al PNCVC es limitarà a les zones d'ús especial 1 (ZUE-1) i 4 (ZUE-4) i la seva velocitat no podrà superar els 30 Km/h. Excepcionalment, i únicament per a cossos oficials o per a ramaders amb bestiar peixent a l'interior del parc, i sempre en cas d'emergència, l'òrgan gestor podrà autoritzar la circulació per altres zones.

28.3 Trànsit de bicicletes i ginys elèctrics

a) La circulació en bicicleta, bicicleta elèctrica, bicicleta tot terreny i altres ginys elèctrics es considera ús no permès. S'estén per bicicleta elèctrica tot tipus de bicicleta amb assistència elèctrica equipada de motor elèctric auxiliar amb bateria, incloent així les bicicletes tot terreny elèctriques. L'accés motoritzat amb cotxes elèctrics està regulat per la normativa definida a l'article 28.2.

b) Està prohibit en tot l'àmbit del parc natural portar, o dipositar mitjançant helicòpter, tot tipus de bicicletes, elèctriques o no, i ginys elèctrics.

Article 29. Equipaments i infraestructures principals d'ús públic

29.1. Directrius principals i criteris generals per a la creació de nous equipaments i/o adaptació dels ja existents:

- a) Els equipaments han de contribuir a l'ordenació general de l'ús públic definida en aquest capítol, sempre de forma compatible amb els objectius pels quals es creà el PNCVC.
- b) Com a norma general, les noves infraestructures d'ús públic es situaran fora de l'espai protegit, preferentment pròximes als nuclis de població i fàcilment accessibles. Aquest és el cas, per exemple, de l'equipament per a l'atenció dels visitants, el Circuit Interpretatiu i el mirador panoràmic de l'àrea de berenada de la Roca de la Sabina.
- c) Es prioritzarà l'adaptació d'equipaments ja existents abans de crear-ne de nous.
- d) Tots els equipaments hauran d'ésser adequats a les aptituds ambientals de l'àrea on s'ubiquin, així com a les necessitats i demanda existents, i el seu disseny ha de cercar una racionalització de la inversió i una normalització de la identitat corporativa. Es considerarà especialment la integració de les zones exteriors a les característiques paisatgístiques i culturals de l'entorn, l'adaptació bioclimàtica, l'aprofitament d'energies renovables, les mesures destinades a la reducció del consum de recursos, la utilització d'elements i tècniques constructives tradicionals, així com espècies vegetals i varietats autòctones, la no utilització de materials ecològicament contraindicats, i l'accessibilitat. Els aspectes més significatius s'exterioritzaran, tot donant-los a conèixer als visitants.
- e) L'òrgan gestor del parc s'encarregarà, en relació als equipaments, de les següents tasques.
 - Desenvolupar línies de formació per al personal i/o les empreses implicades en la gestió dels equipaments d'ús públic que així ho requereixin.
 - Garantir el bon estat i el manteniment periòdic dels equipaments.
 - Elaborar un catàleg actualitzable dels equipaments i activitats disponibles per als visitants. Aquesta informació es divulgarà activament per diferents canals d'informació.

29.2. Equipament per a l'atenció dels visitants

- a) Aquest equipament perifèric, que es localitza a les rodalies del dic d'Arinsal, a l'accés principal del parc, actua com a punt de control i com a punt d'informació i acollida.
- b) L'equipament per a l'atenció dels visitants està destinat a oferir informació bàsica al visitant (essencialment, normes de comportament i possibles recorreguts per l'interior del PNCVC), comptar el nombre de visitants, realitzar enquestes per caracteritzar-los i, si escau, regular dinàmicament l'afluència de públic, ja sigui en la totalitat de l'espai o en determinats sectors.
- c) L'equipament per a l'atenció dels visitants estarà en funcionament, com a mínim, durant la temporada de màxima afluència de públic.
- d) L'equipament per a l'atenció dels visitants disposa de diversos cartells interpretatius, així com un mapa detallat del parc, amb el recorregut dels senders que es consideren bàsics per a l'ús públic, els quals es defineixen a l'article 32.2, així com els equipaments principals, i ofereix informació sobre la normativa que cal contemplar en la visita a l'espai.

29.3. Circuit Interpretatiu

- a) Equipament perifèric que correspon a un sender bàsic per a l'ús públic i, alhora, a un itinerari pedagògic autoguiat, però s'inclou en aquest article atès el seu caràcter únic i els seus objectius específics. Adjacent hi ha l'àrea de berenada del riu Pollós, renovada íntegrament l'any 2020.
- b) El Circuit Interpretatiu es localitza prop de l'extrem inferior de les Marrades i al camí del riu Pollós, s'inicia prop de l'equipament per a l'atenció dels visitants i inclou diversos elements de senyalització interpretativa. També inclou el pont que travessa la part baixa del riu Pollós, el qual connecta el Circuit Interpretatiu amb l'àrea de berenada, i la connexió amb el camí de les Carboneres i amb la pista del Pla de l'Estany.
- c) Aquest equipament pretén contribuir a concentrar l'ús públic a les zones menys sensibles, fora de l'espai protegit, tot oferint una introducció, fàcilment accessible i segura, a les característiques naturals i culturals de l'espai, facilitant el desenvolupament de tasques d'educació ambiental i interpretació.
- d) L'any 2020 s'elaborà el guió pedagògic del Circuit Interpretatiu, amb l'objectiu d'optimitzar les activitats educatives que tenen lloc en aquest equipament. Aquest mateix any, el Circuit Interpretatiu s'incorporà

en la iniciativa nacional "Troba el Tamarro", i l'any 2021 s'hi desenvolupà, per al públic familiar, el joc de pistes "Salva la serenalla".

29.4. Mirador panoràmic de l'àrea de berenada de la Roca de la Sabina

- a) Equipament que es localitza a l'àrea de berenada de la Roca de la Sabina, prop de l'extrem superior de la carretera de Comallempla. Consta bàsicament d'una àrea de berenada, remodelada l'any 2020, i un element de senyalització interpretatiu i informatiu de caràcter específic.
- b) Es tracta d'un equipament perifèric, fàcilment accessible, que pretén complementar la visita al parc, informar sobre alguns dels elements principals de l'espai protegit, i contribuir a concentrar l'ús públic a les zones menys sensibles, fora de l'espai protegit.
- c) L'element de senyalització corresponent inclou una fotografia on s'indiquen els principals elements geològics i geogràfics de la meitat est de l'espai protegit, un mapa esquemàtic del parc i una breu descripció d'aquest.

29.5. Mirador panoràmic de l'Alt de Comapedrosa

- a) Equipament que es localitza a l'Alt de Comapedrosa, a l'extrem altitudinal superior del parc. Consta bàsicament d'una taula panoràmica i una figura escultòrica ("La gran fita" de l'artista Joan Canal).
- b) Aquest equipament es va crear amb els objectius següents: millorar l'aspecte de l'Alt de Comapedrosa, el cim més alt d'Andorra; esdevenir un dels símbols principals de l'espai, tot actuant com una eina de promoció; i afegir un ingredient de satisfacció a l'excursionista que coroni aquest emblemàtic cim.
- c) Els continguts de la taula panoràmica també inclouen informació sobre alguns dels elements naturals més rellevants del parc.

29.6. Refugis

- a) Es consideren refugis en territori del PNCVC els següents edificis: refugi de Comapedrosa, refugi del Pla de l'Estant (refugi Joan Canut) i refugi de les Fonts.
- b) Es procurarà que els equipaments següents puguin ser utilitzats pels visitants del PNCVC com a aixopluc, només en casos d'emergència: cabana de la pleta de Comapedrosa, refugi de Montmantell i refugis dels Forcats.

29.7. Vials d'ús peatonal

- a) Senders: xarxa de vials que inclou tots aquells camins senyalitzats (com a mínim amb presència de senyalització horitzontal -marques bàsiques de pintura o de continuïtat-) d'ús peatonal. Les seves finalitats són:
 - Servir d'itineraris de travessa a peu per conèixer l'àmbit del PNCVC.
 - Fixar la trama de relació entre els diferents equipaments.
 - Permetre l'accés per desenvolupar els usos i aprofitaments tradicionals admesos en aquesta normativa, i per a la vigilància, manteniment i gestió del PNCVC.Es vetllarà per mantenir els senders en bon estat i per facilitar-ne la transitabilitat, especialment als trams més freqüentats, excepte en el cas de qualsevol sender no inclòs als articles 32.2 i 32.4.
- b) Itineraris pedagògics: són aquells vials de la xarxa de camins senyalitzats que es consideren com a equipaments d'educació ambiental i interpretació. Els itineraris pedagògics podran ser de dos tipus:
 - Autoguiats: són aquells traçats que, mitjançant senyalització interpretativa i/o fulletons específics, permeten que els visitants puguin entendre per si mateixos l'estructura global del PNCVC.
 - Guiats: són aquells traçats que canalitzen les visites de caire pedagògic-recreatiu efectuades amb servei de guia.

Article 3. Senyalització

30.1. Es consideren objectius prioritaris de la senyalització els següents:

- a) Satisfer les necessitats orientatives dels visitants.
- b) Informar sobre la normativa i els valors principals de l'espai.
- c) Potenciar la visita dels senders que es consideren bàsics per a l'ús públic, i de la resta d'equipaments i infraestructures principals.

30.2. Les prioritats en la senyalització s'han de definir atenent a la racionalització del cost i a la minimització de l'impacte visual provocat per la profusió de senyals.

30.3. Els senders estaran senyalitzats amb els indicadors mínims necessaris per a la correcta orientació dels visitants i, si escau, per a la indicació de punts rellevants de l'itinerari.

30.4. Els diferents tipus de senyalització (materials, dissenys, colors, tipografies, etc.) respondran a models unitaris i identificatius del PNCVC, en funció dels prèviament definits i/o instal·lats. Als punts següents, però, se'n descriuen alguns aspectes bàsics.

30.5. Els senyals, en general, estaran formats per tres tipus d'elements: safates destinades al contingut gràfic, suports per a la safata i accessoris de fixació. En general, la distància entre l'extrem inferior de la safata i el sòl serà aproximadament de 100 cm, i per als ancoratges es tendirà a la utilització de daus de formigó, soterrats a 10 cm sota terra i recoberts amb material del lloc. Els senyals, com a mínim els situats als indrets més freqüentats, han d'incloure proteccions antivandàliques.

30.6. El contingut gràfic de tots els tipus principals de senyalització, exceptuant les marques de senyalització horitzontal (marques bàsiques de pintura o de continuïtat), inclourà, a més del contingut específic per a cada tipus de senyalització, que es recull, de forma resumida i parcial, a l'article 30.7, el nom de l'espai i, en el cas dels elements d'entrada/sortida, normativa i interpretativa, el logotip del parc i el logotip del Comú de La Massana.

30.7. Per ordenar adequadament l'ús públic es defineixen els següents tipus principals de senyalització.

a) Senyalització d'entrada/sortida, que té l'objectiu de mostrar les diferents entrades al parc, així com potenciar la imatge pública de l'espai protegit. Les safates, de mida rectangular, mesuraran 100x50 cm, i inclouran tant continguts a la part frontal ("Benvinguda") com a la part posterior ("Bon viatge"), així com diverses fotografies d'elements rellevants. Aquest tipus de senyalització està previst que es situï, just en el límit de l'espai protegit, en tots els accessos a peu a través de senders, com a mínim als situats en territori de la parròquia de La Massana.

b) Senyalització orientativa, que té l'objectiu de garantir la continuïtat de pas pels senders o mostrar la direcció, i si escau la distància i el temps, dels equipaments.

Es prioritzarà la utilització de les banderoles homologades, amb un fitó de fusta tractada, de 10 o 12 cm de diàmetre i de 200 cm d'alçada visible, com a suport. La safata serà una placa metàl·lica d'uns 45x20 cm. Actualment també existeixen, però, altres elements de senyalització orientativa. En aquest cas, les dimensions de les safates, de mida rectangular i de fusta natural treballada i tractada, són de 100x50 cm, i inclouen, com a mínim, el nom del sender (o el lloc de destí d'aquest) o l'equipament, la indicació de la direcció a seguir i, si escau, una representació de les marques de senyalització horitzontal (marques bàsiques de pintura o de continuïtat) principals o pictogrames dels serveis presents a l'equipament. Els suports són metàl·lics o, idealment, de fusta. Aquest tipus de senyalització es situa al punt més baix dels senders que accedeixen a l'espai protegit, així com en algunes cruïlles de la xarxa de senders. Una altra tipologia de senyalització emprada als accessos principals, correspon a pivots de fusta amb texts bioluminiscent, instal·lats entre els anys 2019 i 2020.

c) Senyalització de normativa, que té l'objectiu d'oferir informació sobre la normativa que cal contemplar en la visita a l'espai, malgrat que també pugui incorporar altres continguts informatius. Les safates, de fusta natural treballada i tractada, en el cas específic de la senyalització que informa sobre l'accés motoritzat i/o rodat (la qual també pot fer referència específicament a l'accés de bicicletes i ginyes elèctrics), mesuraran 100x100 cm (però podran ser més petites en àrees de difícil accés) i inclouran, com a mínim, pictogrames sobre la normativa a respectar, els quals incorporaran, per aconseguir una major implicació del visitant i potenciar la funció educativa i de conservació, un missatge interpretatiu sobre la necessitat d'aquestes. Els suports seran de fusta, excepte en el cas dels cartells que informen sobre l'accés motoritzat i/o rodat, que també poden ser metàl·lics. La senyalització de normativa s'instal·larà, com a mínim, a la pista del Pla de l'Estany i a les rodalies dels tres refugis del parc, però la senyalització que informa específicament sobre l'accés motoritzat i/o rodat es procurarà instal·lar en tots els accessos del parc.

d) Senyalització interpretativa, que té la finalitat d'informar o interpretar sobre el terreny aspectes importants del medi físic, biològic o humà d'un lloc determinat, malgrat que també pot incorporar certa informació sobre la normativa a seguir. Les safates, de mida rectangular, mesuraran 100x50 cm i inclouran fotografies i/o il·lustracions dels elements a interpretar i texts explicatius, i els suports seran de fusta. La utilització de senyalització interpretativa es concentrarà als itineraris pedagògics autoguiats, però podrà ésser utilitzada en qualsevol indret on la interpretació del medi ofereixi un interès especial.

e) Senyalització horitzontal (marques bàsiques de pintura o de continuïtat), amb l'objectiu de confirmar el sentit de la ruta al llarg d'un sender, en funció de la tipologia de sender (GR, GRP, etc.) i de la institució responsable de la seva senyalització. Aquestes marques es disposaran a distàncies més o menys regulars, i en els punts conflictius on siguin necessàries.

f) Senyalització perimetral, que té l'objectiu de mostrar els límits de l'espai, fins i tot en aquells llocs on no hi ha cap camí d'accés. El contingut gràfic es limitarà a una marca de pintura, de mida reduïda, que representi el logotip del parc. Es preveu que es situï en tot el perímetre del parc, distribuïda regularment.

30.8. A part dels tipus principals de senyalització descrits a l'article 30.7, també es preveu la utilització d'altres elements de senyalització, bàsicament de caire informatiu o interpretatiu, sempre que comptin amb l'autorització de l'òrgan gestor o que aquest òrgan ja els hagi definit i/o utilitzat prèviament. Aquest és el cas, per exemple, del mirador panoràmic de l'Alt de Comapedrosa, els pivots de l'itinerari interpretatiu transfronterer entre el refugi de Comapedrosa i la Molinassa (parc natural de l'Alt Pirineu) o els elements inclosos en projectes d'abast geogràfic més ampli, ja siguin d'iniciativa pública o privada (camí de Retrobament, itineraris "Cub a cub" i servei "Andorra Parl'APP", per exemple).

30.9. També es preveu la utilització d'elements de senyalització informativa temporal, especialment quan es realitzin actuacions interessants des del punt de vista educatiu (actuacions de restauració, per exemple). Aquest tipus de senyalització oferirà informació divulgativa, així com, en cas necessari, consells o recomanacions de rutes alternatives.

30.10. La realització i/o instal·lació d'elements de senyalització es podran realitzar amb el patrocini o col·laboració d'altres institucions públiques o entitats privades.

30.11. L'òrgan gestor, o si escau la institució competent, ha de garantir el seguiment periòdic i la conservació de tots els elements de senyalització, així com l'adaptació gradual, o en cas necessari la substitució, dels elements prèviament existents.

30.12. Es tendirà, en col·laboració amb les institucions competents, a la reducció i homogeneïtzació de les marques de senyalització horitzontal (marques bàsiques de pintura o de continuïtat), tot prioritzant les dels senders de gran recorregut. L'any 2021, per exemple, s'eliminaren les antigues marques de senyalització horitzontal del GR-11 encara presents al camí de Montmantell.

30.13. Alhora, es procurarà la no utilització de qualsevol altra marca de pintura diferent a les de la senyalització horitzontal i perimetral, especialment les que fan referència a texts pintats sobre pedres o altres elements.

Article 31. Accés

31.1. Accés principal

a) Es defineixen el camí del riu Pollós (Circuit Interpretatiu) i el camí de les Carboneres, des d'Arinsal, com a accés principal del PNCVC.

b) L'accés principal del PNCVC serà el nucli més important d'acollida i informació del visitant sobre el terreny.

c) Serà també el punt de partida de diversos itineraris turístics vinculats amb la capçalera de la vall d'Arinsal, mitjançant l'ús dels senders que es consideren bàsics per a l'ús públic, els quals es llisten a l'article 32.2.

d) L'accés principal estarà dotat d'aparcament, punt de control i informació (equipament per a l'atenció dels visitants, a poca distància) i àrea de pícnic.

31.2. Altres possibilitats d'accés a través de camins de muntanya són les següents:

a) Pista i corriols del Pla de l'Estany, des d'Arinsal.

b) Camí de Percanella-les Fonts, que inclou el camí de Ribassols, des de la carretera d'Arinsal.

c) Camí de Percanella, des d'Arinsal.

- d) Camí del coll de les Cases, des del Mas de Ribafeta.
- e) Camí coll de les Cases-coll de Jou i roc de la Cauba, des d'Erts.
- f) Camí bordes de la Coruvilla-bordes dels Prats Nous i camí del collet de Font Podrida, des de les bordes de la Coruvilla.
- g) Camí bordes dels Prats Nous-Coma Aubosa-coll de les Cases, des de les bordes dels Prats Nous.
- h) Camí del clot del Cavall o de la Burna, i camí del coll de les Cases, des de la parròquia d'Ordino.
- i) Camí que connecta la collada de Montmantell amb el camí de Montmantell, des de la parròquia d'Ordino.
- j) Camí del pic del Port Vell, camí de la portella de Sanfons i camí del pic de Sanfons, des de les pistes d'esquí d'Arinsal i la vall de Tor (estat espanyol).
- k) Camí del port de Baiau i, a través de la collada dels estanys Forcats, camí dels Forcats, des de la vall Ferrera (estat espanyol).
- l) Camí de Montmantell, a través del port d'Arinsal, des de l'estat francès.

31.3 El sistema habitual d'accés al PNCVC serà l'entrada a peu per l'accés principal.

31.4. L'entrada per la resta d'accessos serà lliure, si bé l'òrgan gestor podrà restringir-la de forma excepcional per raons de conservació o de seguretat pública.

31.5. La pista del Pla de l'Estany serà remodelada, especialment a les parts més baixes, per tal de millorar-ne la integració paisatgística i el valor d'interpretació per al públic, tot mantenint la seva capacitat de transport de vehicles a un nivell mínim.

31.6 També es millorarà la naturalització i la integració paisatgística de l'accés principal i les seves immediacions, així com dels camins principals. Entre els anys 2019 i 2021, per exemple, ja es desenvolupà i executà un projecte d'embelliment de la cara sud del dic d'Arinsal, i entre els anys 2020 i 2021 es restaurà l'empedrat del camí del refugi de Comapedrosa.

Article 32. *Organització i gestió de les visites als senders del parc*

32.1. Com a norma general, es tendirà a concentrar els visitants a les zones d'ús especial i zones d'ús moderat, minimitzant en la mesura que sigui possible el trànsit per les zones d'ús restringit.

32.2. Els senders que es consideren bàsics per a l'ús públic i que, per tant, seran els que concentren la majoria de visites, són els següents. Entre parèntesis s'indica el tipus de senyalització horitzontal (marques bàsiques de pintura o de continuïtat) principal present a l'actualitat.

- a) Circuit Interpretatiu -que inclou el camí del riu Pollós-, inclosa la connexió amb la pista del Pla de l'Estany (GR-11 i punts grocs).
- b) Camí de les Carboneres (GR-11).
- c) Pista i corriols del Pla de l'Estany (GR-T1 i GRP com a senyalització majoritària a la pista, i punts grocs com a senyalització principal al corriols, com a mínim a les parts més baixes).
- d) Camí del refugi de Comapedrosa (GR-11, GR-T1 i GRP).
- e) Camí de l'Alt de Comapedrosa (GR-11 i GR-T1 des del refugi de Comapedrosa fins a les rodalies de l'estany Negre, i punts grocs des d'aquí fins a l'Alt de Comapedrosa), inclòs l'antic tram del GR-11 que transcorre per la pleta de Comapedrosa (punts grocs).
- f) Camí Alt de Comapedrosa-port de Baiau (punts grocs).
- g) Camí del port de Baiau (GR-11 i GR-T1).
- h) Camí de la portella de Sanfons (GRP).
- i) Camí del pic de Sanfons (punts grocs i vermells).
- j) Camí dels Forcats (GR-11).
- k) Camí de Montmantell (punts grocs, vermells i verds).
- l) Camí de Percanela-les Fonts, que inclou el camí de Ribassols (punts grocs des de la carretera d'Arinsal fins a les bordes dels Prats Nous, i GR-T1 i GRP des d'aquí fins al Pla de l'Estany).
- m) Camí del refugi de les Fonts (punts grocs i GRP).
- n) Camí refugi de les Fonts-basses de la Burna (GRP).
- o) Camí del Clot del Cavall o de la Burna (punts grocs, en la part més baixa, i GR-T1 i GRP en la més alta).
- p) Camí del coll de les Cases (GR-11).

32.3. Els senders inclosos a l'article 32.2 seran els únics que es promocionaran de forma activa des del PNCVC, ja sigui mitjançant els elements de senyalització informativa (inclòs el mapa detallat del parc), les publicacions i els fulletons del parc o informant directament a l'usuari des dels serveis d'atenció al públic (equipament per a l'atenció dels visitants, per exemple).

32.4. Els senders que no es consideren bàsics per a l'ús públic, i que per tant no seran promocionats activament mitjançant els mecanismes esmentats a l'article 32.3, però dels quals sí se'n permet l'ús genèric per part dels visitants, són els següents.

Entre parèntesis s'indica el tipus de senyalització horitzontal (marques bàsiques de pintura o de continuïtat) principal present a l'actualitat.

- a) Camí de Percanella (punts grocs).
- b) Camí bordes de la Coruvilla-bordes dels Prats Nous (punts grocs).
- c) Camí del collet de Font Podrida (punts grocs).
- d) Camí bordes dels Prats Nous-Coma Aubosa-coll de les Cases (punts grocs).
- e) Camí Coma Aubosa-clot del Cavall (punts grocs).
- f) Camí coll de les Cases-coll de Jou i roc de la Cauba (punts grocs).
- g) Camí del pic del Port Vell (punts grocs).
- h) Camí Alt de Comapedrosa-collada del forat dels Malhivers (fites de pedra).
- i) Camí port de Baiau-collada del forat dels Malhivers (fites de pedra).
- j) Camí del forat dels Malhivers (punts grocs).
- k) Camí que connecta la collada de Montmantell amb al camí de Montmantell (punts grocs).

32.5. El PNCVC promourà la no utilització, i si escau el tancament, de qualsevol altre sender, es trobi o no senyalitzat i aparegui o no en representacions cartogràfiques, diferent dels inclosos als articles 32.2 i 32.4. Aquest és el cas, en especial, de la dreuera que connecta l'Alt de Comapedrosa amb els rocs de l'estany Negre, i de la dreuera que connecta la portella de Sanfons amb el camí de l'Alt de Comapedrosa, ambdues incloses a la ZUR-7.

Article 33. *Organització i gestió de les visites als itineraris pedagògics del parc*

33.1. Els següents senders, o conjunts de senders, es consideren itineraris pedagògics autoguiats. Entre parèntesis s'indica el tipus de senyalització horitzontal (marques bàsiques de pintura o de continuïtat) principal present a l'actualitat.

- a) Circuit Interpretatiu (GR-11 i punts grocs) -que inclou el camí del riu Pollós-, inclosa la connexió amb la pista del Pla de l'Estany.
- b) També es considera itinerari pedagògic autoguiat la pista i els corriols del Pla de l'Estany (GR-T1 i GRP com a senyalització majoritària a la pista, i punts grocs com a senyalització principal al corriols, com a mínim a les parts més baixes), atès que per aquest conjunt de vies, així com per part del Circuit Interpretatiu, transcorre l'itinerari de la Biodiversitat de la iniciativa "Cub a cub".
- c) Igualment, es considera itinerari pedagògic autoguiat el camí de les Carboneres (GR-11), que actualment ja disposa d'un hotel d'insectes i d'una carbonera interpretativa.
- d) Itinerari interpretatiu Comapedrosa-La Molinassa (parc natural de l'Alt Pirineu), que inclou part del camí de l'Alt de Comapedrosa, fins a les rodalies de l'estany Negre, i el camí del port de Baiau (GR-11 i GR-T1).
- e) Itinerari entorn del refugi guardat, que transcorre per les rodalies del refugi guardat de Comapedrosa i que forma part de la iniciativa "Biodiversitat dels espais naturals protegits: itineraris entorn dels refugis guardats". Circula bàsicament per parts del camí del refugi de Comapedrosa (GR-11, GR-T1, GRP i punts grocs) i del camí de l'Alt de Comapedrosa (GR-11 i GR-T1).

33.2. Es considera itinerari pedagògic guiat qualsevol dels senders o conjunts de senders que, segons l'article 32.2, es consideren bàsics per a l'ús públic, sempre que la visita es realitzi amb servei de guia.

33.3. Malgrat el que s'esmenta al punt anterior, es procurarà prioritzar la utilització del Circuit Interpretatiu, el camí de les Carboneres i la pista i els corriols del Pla de l'Estany, com a itineraris pedagògics guiats.

Article 34. *Mesures especials de correcció de l'impacte de l'ús públic*

34.1. L'òrgan gestor, com a mesura de protecció del medi o per millorar les condicions generals de visita, podrà limitar l'accés de visitants al PNCVC, ja sigui en la seva totalitat o en determinats sectors del mateix. Aquesta decisió, de caràcter excepcional, només podrà adoptar-se els dies de màxima afluència de públic, si es considera que el nombre de visitants excessiu suposa un perill de degradació dels valors naturals del PNCVC o si el número de visites per dia i camí supera la capacitat de càrrega efectiva (CCE) o permissible establerta. En aquests supòsits, el nombre de visitants es limitarà a partir del punt de control i informació de l'accés principal (equipament per a l'atenció dels visitants), o bé mitjançant el personal del PNCVC si afecta només a algun sector particular del mateix.

34.2 L'any 2020 es va dur a terme el càlcul de la capacitat de càrrega turística (CCT) dels camins principals de l'espai protegit. Els valors de la capacitat de càrrega efectiva (CCE) o permissible establerts per a cadascun dels camins analitzats s'indiquen a continuació. Entre parèntesis s'esmenta el tipus de senyalització horitzontal (marques bàsiques de pintura o de continuïtat) principal present a l'actualitat.

- 1.151 visites per dia al Circuit Interpretatiu (GR-11 i punts grocs).
- 2.408 visites per dia a la pista i corriols del Pla de l'Estany (GR-T1 i GRP com a senyalització majoritària a la pista, i punts grocs com a senyalització principal al corriols, com a mínim a les parts més baixes).
- 524 visites per dia al camí del refugi de Comapedrosa (GR-11, GR-T1 i GRP).
- 297 visites per dia al camí de l'Alt de Comapedrosa (GR-11 i GR-T1 des del refugi de Comapedrosa fins a les rodalies de l'estany Negre, i punts grocs des d'aquí fins a l'Alt de Comapedrosa).
- 219 visites per dia al camí del port de Baiau (GR-11 i GR-T1).
- 1.023 visites per dia al camí de la portella de Sanfons (GRP).
- 156 persones per dia al camí dels Forcats (GR-11).
- 465 visites per dia al camí de Montmantell (punts grocs, vermells i verds).
- 1.351 visites per dia al camí de Percanela-Les Fonts (punts grocs des de la carretera d'Arinsal fins a les bordes dels Prats Nous, i GR-T1 i GRP des d'aquí fins al Pla de l'Estany).
- 898 visites per dia al camí del refugi de les Fonts (punts grocs i GRP).
- 546 visites per dia al camí del clot del Cavall o de la Burna (punts grocs, en la part més baixa, i GR-T1 i GRP en la més alta).
- 395 visites per dia al camí del coll de les Cases (GR-11).
- 679 visites per dia al camí de Percanela (punts grocs).

34.3 L'òrgan gestor promourà la realització d'un estudi sobre la capacitat màxima de visitants admissible a la resta de camins del parc, així com en el seu conjunt i per cadascun dels sectors. També actualitzarà periòdicament el càlcul de la capacitat de càrrega turística (CCT), principalment en funció dels canvis que es produeixin en la capacitat de gestió (CG).

Article 35. *Interpretació i educació ambiental*

35.1. La interpretació, i molt especialment l'educació ambiental, es consideren aspectes fonamentals de l'ús públic. Cal, doncs, garantir-ne un alt nivell de qualitat i una actualització permanent dels continguts i activitats.

35.2. Les activitats d'interpretació i educació ambiental cercaran la sensibilització i conscienciació, oferiran una visió integrada dels aspectes ambientals, socials i administratius, i inclouran, com a mínim, les següents temàtiques generals.

- a) Valors del patrimoni natural i cultural: interpretació global dels ecosistemes del parc i apropament als modes de vida tradicionals i activitats humanes històriques.
- b) Processos ambientals i socials, tant locals com globals.
- c) Problemàtiques a l'interior del parc associades als processos anteriors.
- d) Mesures de gestió per a la conservació del patrimoni.

35.3 Es defineixen els següents mitjans principals per a la interpretació i l'educació ambiental.

- a) Equipaments i infraestructures principals d'ús públic.
- b) Servei de guies.

- c) Audiovisuals, inclosos els vídeos "Un any al Comapedrosa", "Comapedrosa: secrets d'un parc natural" i "Els horitzons del gegant de pedra", i la cançó "Comapedrosa", recursos elaborats amb la col·laboració directa de l'òrgan gestor del parc.
- d) Activitats i xerrades a les aules.
- e) Dossiers educatius i jocs (trencaclosques i joc de memòria del parc, per exemple), incloses les activitats de geocerca i el guió pedagògic del Circuit Interpretatiu.
- f) Publicacions informatives o divulgatives (guia de visita i llibre fotogràfic del PNCVC, fulletons "On observar flora i fauna", etc.), inclòs el còmic del parc ("Aventures al Comapedrosa: l'amenaça de la trol Brutícia").

35.4. Les actuacions d'interpretació i educació ambiental es duren a terme preferentment als itineraris pedagògics del parc, els quals es descriuen a l'article 33, però seran promogudes en tots els equipaments i infraestructures principals d'ús públic (equipament per a l'atenció dels visitants, mirador panoràmic de l'àrea de berenada de la Roca de la Sabina, etc.).

35.5. Es consideren prioritàries les activitats d'interpretació mitjançant el servei de guies i la realització d'itineraris pedagògics autoguiats.

35.6. Les actuacions educació ambiental aniran dirigides principalment a la comunitat escolar, tot afavorint, mitjançant un procés educatiu continu, una visió global de les problemàtiques ambientals i procurant la identificació dels alumnes amb l'àmbit en què viuen, i a la població local, per divulgar els principis de la sostenibilitat i el valor de l'activitat humana responsable en la conservació dels recursos de l'espai, fomentar la participació ciutadana i afavorir el consens social.

35.7. Tots els materials divulgatius i promocionals del PNCVC tindran en consideració la interpretació i l'educació ambiental, afavorint la conscienciació i la participació en la millora del medi.

35.8. Servei de guies

- a) Els guies acreditats pel PNCVC s'encarregaran de rebre els visitants interessats en el seu servei, acompanyar-los sobre el terreny, mitjançant els itineraris pedagògics guiats, i fer les explicacions amb l'objectiu de facilitar la comprensió de la zona visitada, des del punt de vista dels seus valors científics i pedagògics.
- b) La gestió del servei de guies es fonamentarà en la necessària garantia de protecció dels valors del parc, el foment ordenat de l'accés dels visitants i el coneixement de les seves característiques.
- c) Per obtenir l'acreditació, les persones interessades hauran de participar en cursos de formació homologats per l'òrgan gestor del PNCVC.
- d) Es consideren directament acreditats tots aquells guies acompanyants de muntanya titulats a partir de l'any 2013 (inclòs) per l'EFPEM (Escola de formació de professions esportives i de muntanya d'Andorra), sempre que el bloc específic de muntanyisme de nivell 1 inclogui continguts específics sobre el parc desenvolupats i homologats per l'òrgan gestor.

35.9. Activitats guiades a càrrec d'entitats privades

- a) La realització d'activitats guiades, ja siguin de caràcter educatiu, interpretatiu, esportiu o altre, per part d'entitats privades es considera un ús autoritzable.
- b) L'autorització, independentment del que s'esmenta a l'article 10, es pot atorgar amb caràcter anual, prèvia presentació d'un programa d'activitats, i pot ésser renovable, si s'han complert les condicions específiques establertes, prèvia entrega d'una memòria d'activitats.
- c) L'òrgan gestor considerarà l'adequada qualificació del personal que realitzi el servei, mitjançant la valoració de titulacions reconegudes, la qualificació ambiental de les empreses i la participació de guies locals.
- d) L'autorització amb caràcter anual únicament es podrà atorgar a les empreses i/o els guies acreditats, els quals, per obtenir l'acreditació, hauran de participar en els cursos de formació homologats per l'òrgan rector del PNCVC.
- e) Les activitats de les empreses i/o els guies acreditats podran comptar amb la promoció activa, per part del PNCVC, de les activitats que duguin a terme a l'interior de l'espai.

Article 36. Activitats esportives i recreatives**36.1. Principis generals**

- a) Les pràctiques esportives i recreatives estaran sempre supeditades als interessos de conservació, de recerca i d'aprofitament sostenible. Es tindrà en consideració específicament el bestiar de renda que hi pastura, tant per motius de seguretat com de benestar animal.
- b) Es prohibeix expressament la celebració de qualsevol activitat, ja sigui lúdica, esportiva o de qualsevol altra mena, que comporti una massificació excessiva en el nombre d'usuaris o suposi un risc en conjunt o per a qualsevol dels elements o característiques del parc.
- c) Les modalitats esportives permeses genèricament són el senderisme, l'alpinisme, l'escalada (incloses les modalitats d'escalada sobre gel i sobre cascades de glaç), l'esquí de travessa i l'ala de pendent.
- d) Per raons de conservació, seguretat o excessiva demanda en determinades èpoques i circumstàncies, l'òrgan gestor podrà establir la necessitat d'autorització per a practicar qualsevol de les activitats esportives citades al punt anterior, ja sigui en la totalitat o en determinades parts del PNCVC.
- e) La pràctica del ciclisme, tal com s'especifica a l'article 28.3, el qual fa referència al trànsit de bicicletes, bicicletes elèctriques, bicicletes tot terreny i altres ginyes elèctrics, es considera ús no permès.
- f) Qualsevol altra modalitat esportiva diferent de les citades a l'apartat anterior tindrà la consideració d'ús no permès. Aquest és el cas, per exemple, de qualsevol activitat aquàtica o subaquàtica.
- g) Les pràctiques esportives de competició corresponents a les modalitats permeses es consideren ús autoritzable. L'autorització es podrà concedir quan es compleixin les condicions següents:
- Sigui aplicada la normativa específica de la competició.
 - No presenti incompatibilitats amb altres usos públics.
 - No causi impactes en el medi.
 - Es garanteixi la resolució satisfactòria dels temes de seguretat i recollida de residus.

36.2. Regulació del senderisme

- a) A efectes de la present normativa, s'entén per senderisme el recorregut a peu o amb raquetes de neu d'itineraris que transcorren per pistes o senders existents en l'actualitat.
- b) La pràctica del senderisme es considera ús permès de forma genèrica, supeditat a les normes establertes per al trànsit de les persones i per a l'organització de les visites als articles 28, 32, 33 i 34.
- c) L'obertura de nous senders es considera ús no permès a les zones de reserva i d'ús restringit. A les zones d'ús moderat tindrà la consideració d'ús autoritzable.

36.3. Regulació de l'alpinisme

- a) A efectes de la present proposta, s'entén per alpinisme la realització d'ascensions a pics elevats difícilment accessibles, l'escalada i les travessies d'alta muntanya per crestes o rutes sense camins marcats. Queda exclòs d'aquesta definició l'ascens al pic de Sanfons i a l'Alt de Comapedrosa pels camins marcats (camí del pic de Sanfons i camí de l'Alt de Comapedrosa respectivament).
- b) La pràctica de l'alpinisme a l'interior de les zones de reserva té la consideració d'ús no permès, i a les zones d'ús restringit es considera ús autoritzable.
- c) A les zones d'ús moderat, la pràctica de l'alpinisme es considera ús permès, si bé estarà condicionada al compliment dels requisits específics que pugui establir l'òrgan gestor.

36.4. Regulació de l'esquí de travessa

- a) La pràctica de l'esquí de travessa a les zones de reserva es considera ús no permès.
- b) La pràctica de l'esquí de travessa per les zones d'ús moderat, així com per les vies clàssiques que travessen les zones d'ús restringit, es considerarà ús permès de forma genèrica.
- c) A efectes de la present normativa, es consideren vies clàssiques que travessen les zones d'ús restringit els següents recorreguts. Entre parèntesis s'especifiquen les zones d'ús restringit corresponents.
- Recorregut per la vall de Comapedrosa, des de la pista del Pla de l'Estany fins a la collada del forat dels Malhiverns (ZUR-3, 5 i 7).
 - Recorregut pel forat dels Malhiverns, des del refugi del Pla de l'Estany fins a la collada del forat dels Malhiverns (ZUR-8).

d) En els casos o en els dies en els quals s'estimi que una excessiva freqüentació pot significar un risc per a la preservació dels sistemes naturals, l'òrgan gestor podrà limitar la pràctica de l'esquí de travessa de la manera que cregui més convenient.

e) La pràctica de l'esquí de travessa en qualsevol indret diferent dels regulats pels apartats a, b i c, es considera ús autoritzable.

36.5. Regulació de l'ala de pendent

a) La pràctica de l'ala de pendent amb accés a peu fins als punts d'enlairament clàssics de l'Alt de Comapedrosa, pic de les Fonts i pic del Clot del Cavall es considera ús permès de forma genèrica.

b) La utilització de qualsevol altre punt d'enlairament tindrà la consideració d'ús autoritzable.

36.6. Regulació del pícnic

a) La pràctica del pícnic als equipaments que s'adeqüin amb aquesta finalitat es considera ús permès, però subjecte a la capacitat d'acollida d'aquests equipaments.

b) Els únics equipaments actualment disponibles per aquesta pràctica són l'àrea de berenada del riu Pollós i l'àrea de berenada de la Roca de la Sabina, ambdós equipats amb graelles. Aquests són els únics indrets on es permet encendre foc, però exclusivament per a la utilització de les graelles i sempre que l'òrgan gestor no en limiti temporalment l'ús, fet que es pot produir en situacions o èpoques de risc.

c) La pràctica del pícnic a la resta del PNCVC es considera ús no permès.

36.7. Regulació de l'acampada

a) L'acampada lliure practicada per tres tendes com a màxim i limitada a les hores nocturnes, es considera un ús permès de forma genèrica en tot l'àmbit del PNCVC, excepte a les zones de reserva i a les zones d'ús restringit. El vivac, entès com la pernoctació d'una o varies persones, sense muntatge de tenda de campanya i durant una sola nit al mateix lloc, es considera ús permès de forma genèrica en tot l'àmbit del PNCVC.

b) Excepcionalment l'òrgan gestor podrà autoritzar acampades per activitats professionals relacionades amb la gestió del PNCVC o amb treballs especials prèviament autoritzats pel mateix òrgan, així com per activitats educatives. En tot cas, sempre es tindrà en compte el tractament dels residus i les possibles afeccions sobre el conjunt o qualsevol dels elements o característiques del PNCVC.

c) En tot cas, un cop finalitzada la pernoctació, cal deixar el terreny en perfectes condicions de netedat i qualitat visual.

Article 37. Refugis

37.1. Els refugis estan destinats a servir d'aixopluc temporal a les persones i a facilitar els recorreguts per l'interior del parc. Són, per tant, un lloc de parada transitòria i no d'estada prolongada.

37.2. Es procurarà limitar l'estada en qualsevol dels refugis del parc a un màxim de tres nits, excepte durant el període hàbil establert pel Govern per a la caça de l'isard.

37.3. La construcció de nous refugis de muntanya a l'interior del PNCVC es considera ús no permès.

37.4. Per al servei de manteniment dels refugis del PNCVC es podrà autoritzar l'ús de l'helicòpter de manera raonable, prioritzant el mínim perjudici al medi i/o a la resta d'usuaris de l'espai.

Article 38. Seguretat

38.1. La seguretat dels visitants es considera un aspecte fonamental de l'ús públic. Així, es prioritzarà aquest aspecte a l'hora de plantejar qualsevol activitat.

38.2. L'òrgan gestor del PNCVC vetllarà per la seguretat dels seus visitants, fent servir els mitjans materials i humans necessaris. La seva tasca, però, serà fonamentalment preventiva mitjançant mesures informatives (inclusió d'informació genèrica del risc d'allaus als elements de senyalització de normativa i a l'equipament per a l'atenció dels visitants, per exemple).

38.3. Sens perjudici del que estableix l'apartat anterior, totes les instal·lacions i serveis s'adaptaran a unes mesures mínimes de seguretat. Els senders es senyalitzaran i adequaran amb l'objectiu de minimitzar els riscos per als visitants.

38.4. L'organització de la seguretat al PNCVC també podrà incidir en el desenvolupament de tres tipus de mesures, les quals s'hauran d'establir en col·laboració amb els diferents organismes responsables de la seguretat de les persones (Policia, Bombers, Banders, etc.).

- a) Informació. D'una banda, publicacions destinades als visitants que informin sobre els possibles perills i prevenció d'accidents; i, de l'altra, informació específica d'activitats que comporten certs riscos (alpinisme, esquí de travessa, etc.).
- b) Coordinació de les diferents àrees al servei de la seguretat i dels diferents organismes responsables.
- c) Formació de personal.

38.5. En cas de situacions especials de seguretat, i quan així ho considerin els organismes responsables de la seguretat de les persones, l'òrgan gestor orientarà i advertirà específicament els visitants sobre els riscos existents o s'habilitaran les instal·lacions i/o els serveis que impliquin risc. Alhora, a les zones i/o èpoques en què el perill pel visitant sigui elevat, i si així ho determinen els organismes responsables de la seguretat de les persones, l'òrgan gestor podrà limitar-ne físicament l'accés o la utilització.

38.6. Tenint en compte les característiques topogràfiques, climàtiques i la freqüència d'accidents, es promourà, en col·laboració amb els diferents organismes responsables de la seguretat de les persones, l'elaboració d'unes normes i mesures de seguretat per tal d'integrar l'acció d'aquests organismes, amb els quals es mantindrà una xarxa d'alerta i salvament per intervenció en cas d'emergència.

Capítol VI. Recerca

Article 39. *Criteris per a la recerca*

39.1. Es potenciarà la recerca dins l'àmbit territorial del PNCVC, per tal d'assolir els coneixements necessaris per a la seva gestió adequada. Amb aquesta finalitat, la realització d'activitats científiques es considerarà, amb caràcter general, ús autoritzable en tot l'àmbit del PNCVC, segons la legislació sectorial vigent i prèvia presentació i valoració del projecte de recerca.

39.2. Es procurarà que l'escrit d'autorització realitzat pel departament de medi ambient del Comú de La Massana impliqui l'obtenció dels resultats, o si escau de les dades recollides, del projecte de recerca, amb l'objectiu de poder-los utilitzar en la gestió del parc.

39.3. La recerca desenvolupada al PNCVC s'orientarà preferentment al coneixement dels elements del medi que constitueixen el conjunt de valors patrimonials propis de la zona, així com dels processos de perill o degradació que els afecten, a ells i al sistema que conformen.

39.4. Tenint en compte que la capacitat del PNCVC per acollir projectes de recerca no és il·limitada, a l'hora de seleccionar-los se seguiran els següents criteris de prioritat:

- a) Projectes de recerca encaminats a resoldre els problemes que planteja la gestió del PNCVC.
- b) Projectes de recerca que, per la seva naturalesa, no puguin realitzar-se fora de l'àmbit del PNCVC o que requereixin unes condicions ambientals difícilment repetibles fora del seu àmbit.
- c) Altres projectes de recerca d'alta qualitat.

39.5. Les investigacions a realitzar al PNCVC podran ser promogudes per l'òrgan gestor, l'òrgan rector o per altres persones o organismes públics o privats.

Capítol VII. Monitoratge

Article 40. *El programa de seguiment*

40.1. El monitoratge, amb l'objectiu d'avaluar l'efectivitat del parc, es considera un dels àmbits principals de treball de l'òrgan gestor, i un pas vital en el procés de planificació. L'efectivitat es pot definir com el conjunt

d'accions que, en base a les aptituds, capacitats i competències particulars, permet complir satisfactòriament els objectius per als quals fou creada l'àrea protegida.

40.2. Es defineix el programa de seguiment com l'instrument principal de monitoratge. Es tracta d'una col·lecció i anàlisi de repetides observacions o mesures amb la finalitat d'avaluar els canvis en la condició i progrés per aconseguir un objectiu de gestió, tot cercant la detecció i correcció dels errors existents entre les responsabilitats i les accions executades, i la millora de la gestió operativa del parc.

40.3. El programa de seguiment del PNCVC és, segons els criteris definits per la UICN (Unió internacional per a la conservació de la natura), els quals varien en funció del tipus d'àrea protegida, una avaluació de nivell 3. Aquest tipus d'avaluació posa el major èmfasi en l'avaluació de l'acompliment dels objectius de gestió, centrant-se principalment en els resultats i en les activitats i serveis, però mantenint alhora altres mesures utilitzades en altres nivells d'avaluació.

40.4. El programa de seguiment del PNCVC es basa en el càlcul periòdic d'indicadors, és a dir, variables quantitatives o qualitatives que proveeixen d'una base simple i fidedigna per avaluar un canvi o acompliment, i en l'anàlisi temporal del resultat obtingut.

40.5. El programa de seguiment del PNCVC, que s'executà per primera vegada l'any 2007, l'any 2025 ja incloïa un total de 113 indicadors, els quals es poden agrupar en les següents tipologies: estat i context, legislació i planificació, mitjans, funcionament, activitats i serveis, i resultats.

40.6. Es tracta d'un projecte d'execució anual, malgrat que la periodicitat de càlcul d'alguns indicadors específics pot variar (1, 2 o 4 anys), els resultats del qual es fan públics a partir de les vies informatives de l'òrgan gestor.

40.7. Es procurarà, en col·laboració amb les institucions competents en referència a cadascun dels paràmetres analitzats, la revisió i ampliació continuada del programa de seguiment del PNCVC, en funció dels elements i/o àmbits més sensibles o de major interès i els recursos disponibles. Així, per exemple, l'any 2017 s'incorporà un nou indicador relatiu al control de l'erosió als camins principals del parc. Alhora, es prioritzarà la inclusió de metodologies que formen part de projectes nacionals més amplis (BMSAnd -*Butterfly monitoring scheme* d'Andorra-, SOCA -Seguiment d'ocells comuns d'Andorra-, etc.).

Capítol VIII. Comunicació i promoció

Article 41. *Criteris per a la comunicació i la promoció general*

41.1. Les actuacions de comunicació i promoció han de potenciar l'acostament del públic als valors patrimonials del parc, sempre de forma compatible amb la conservació d'aquests i amb l'ordenació general de l'ús públic definida al capítol V. Aquest acostament, tant mitjançant actuacions de promoció com de la resta d'àmbits (equipaments i senyalització, per exemple), s'enfocarà físicament als equipaments i infraestructures principals d'ús públic, i als senders que es consideren bàsics per a l'ús públic.

41.2. Per optimitzar i homogeneïtzar el procés de comunicació, s'utilitzaran models unitaris i identificatius, especialment en referència a aspectes com la senyalització o les publicacions.

41.3. Per a les actuacions de comunicació i promoció es prioritzarà l'ús de la denominació "Parc natural del Comapedrosa", malgrat que la figura de protecció de l'espai correspongui, segons l'Ordinació de 27 de juliol del 2006 i la Llei 7/2019, del 7 de febrer, de conservació del medi natural, de la biodiversitat i del paisatge, a un "Parc natural comunal".

41.4. Les actuacions de comunicació i promoció, especialment l'edició de material divulgatiu, tindran en compte tres tipus principals de públic objectiu: col·lectius educatius, població local i població general.

41.5. Es potenciarà la comunicació mitjançant la prestació de serveis (servei de guies, per exemple), el funcionament dels equipaments d'atenció al visitant i la senyalització, sempre de forma compatible amb la distribució de material de difusió.

41.6. L'edició i la distribució de material informatiu, divulgatiu i interpretatiu (fulletons, publicacions, etc.) en català, espanyol, francès i anglès es consideraran prioritàries. Aquestes es podran realitzar amb el patrocini o col·laboració d'altres institucions públiques o entitats privades.

41.7. S'afavorirà el flux d'informació constant, en ambdós sentits, entre l'òrgan gestor del PNCVC i la població, tant local com visitant. Tota la informació sobre el PNCVC que proporcioni l'òrgan gestor serà rellevant, rigorosa i completa, però s'obviarà la informació que es consideri sensible (localització d'espècies amenaçades, per exemple). Alhora, es facilitarà la participació ciutadana i la possibilitat de què el visitant doni suggeriments referents a qualsevol aspecte de l'ús públic, es potenciaran mecanismes per conèixer, de forma sistemàtica, l'opinió i el nivell de satisfacció dels visitants sobre l'ús públic, i es promourà la utilització de noves tecnologies adequades per a la comunicació, principalment, correu electrònic i pàgina web.

41.8. Es defineixen la pàgina web i el butlletí informatiu del parc ("L'Estany Negre"), publicació de periodicitat com a mínim anual, com a vies informatives principals de l'òrgan gestor.

41.9. Es defineix "La Pitavola del Comapedrosa" com a principal esdeveniment per descobrir i posar en valor el parc. Es procurarà l'organització d'aquest esdeveniment amb caràcter anual, durant la segona quinzena de setembre, en commemoració del Dia del parc.

41.10. Es cercarà la implicació d'establiments i institucions públiques i privades, tant d'àmbit parroquial com nacional, per a la promoció de l'espai, així com la dels col·lectius i entitats relacionades amb el desenvolupament de les diferents activitats d'ús públic (federacions i clubs esportius, per exemple), amb l'objectiu d'adaptar els continguts divulgatius i informatius a les seves demandes, i utilitzar els seus mitjans específics de comunicació (revistes especialitzades, etc.) per a tasques informatives.

41.11. Es facilitarà la participació local en la gestió de l'ús públic, i es potenciarà l'ocupació local i la utilització de serveis i productes d'origen i explotació local, especialment dels produïts amb sistemes tradicionals i que considerin els factors ambientals.

41.12. Es cercarà la màxima qualitat en tots els serveis i productes, i totes les tarifes fixades seran apropiades.

41.13. La utilització del PNCVC com a reclam comercial aliè al parc, inclosa la utilització dels logos o qualsevol material de promoció o de comunicació, haurà de comptar, independentment del suport utilitzat, amb una autorització explícita de l'òrgan gestor.

41.14. S'integrarà el PNCVC dins una oferta turística general, mitjançant la seva incorporació en mitjans de difusió que impliquin espais geogràfics més amplis (La Massana o Andorra, per exemple). Alhora, es fomentarà la promoció del parc entre els grups més sensibilitzats i respectuosos amb el medi ambient (ornitòlegs, ecoturistes, etc.).

41.15. El turisme en un espai protegit depèn de la conservació òptima dels recursos naturals i culturals de l'espai. Aquest aspecte, doncs, és imprescindible per a optimitzar els beneficis i la qualitat del turisme.

41.16. L'ús públic ha de contribuir a la sostenibilitat del desenvolupament turístic. Per això, es requereix la complicitat de tots els agents implicats, tant públics com privats, mitjançant l'establiment de mecanismes efectius de participació pública i de gestió de l'ús públic (coordinació i formació, per exemple).

41.17. Es cercarà la coherència de la gestió de l'ús públic amb les dinàmiques del sector turístic. Per això, es consideraran les variables que afecten aquest sector en la gestió de l'ús públic (equipaments i formació, per exemple) i s'orientarà ambientalment el desenvolupament turístic cap a un ús sostenible dels recursos.

41.18. L'oferta turística, i el màrqueting corresponent, cercaran la millor adequació possible de l'oferta a la demanda, i promouran la creació d'activitats que afavoreixin el descobriment i la interpretació del patrimoni.

41.19. S'avaluaran tots els serveis i programes turístics per assegurar-ne la qualitat i la coherència amb els objectius i polítiques del parc, i totes les activitats turístiques seran sotmeses als criteris i directrius fixats pels òrgans de gestió.

Capítol IX. Cooperació i àmbit internacional

Article 42. *Prioritats per a la cooperació i l'àmbit internacional*

42.1. Es prioritzarà la col·laboració amb els espais protegits veïns, especialment pel que fa a projectes de recerca aplicada i monitoratge. Actualment ja es disposa d'un conveni de col·laboració amb el parc natural de la vall de Sorteny i la vall del Madriu-Perafita-Claror, que cerca, entre altres, els objectius següents: uniformitzar protocols, intercanviar competències tècniques, organitzar sessions de formació conjuntes i participar, de forma coordinada i consensuada, en la cooperació internacional. El conveni esmentat ja ha comportat la publicació de la guia, en format digital, "Espais protegits d'Andorra", entre altres actuacions,

42.2. El 24 d'agost del 2018 es signà el protocol de col·laboració per a la creació de la marca comuna d'identitat "Parc Pirinenc de les Tres Nacions". L'àrea definida inclou, a més del PNCVC, el parc natural de l'Alt Pirineu, el parc naturel régional des Pyrénées Ariégeoises i el parc natural de la vall de Sorteny. La creació de la marca comuna d'identitat pretén facilitar la promoció turística conjunta i contribuir a la dinamització dels territoris implicats. El "Parc Pirinenc de les Tres Nacions" ha de ser l'oportunitat i el mitjà per desenvolupar i potenciar els intercanvis i col·laboracions entre les comunitats de les valls de banda i banda de la frontera, per implementar accions sobre temàtiques com el patrimoni natural i cultural, tant el material com l'immaterial; el paisatge, els itineraris transfronterers, les iniciatives per al desenvolupament sostenible, la valorització dels recursos i el desenvolupament de l'economia local, la mobilitat, el turisme sostenible i l'ecoturisme, la promoció d'energies renovables i l'adaptació al canvi climàtic. La col·laboració en el marc del "Parc Pirinenc de les Tres Nacions" ja ha donat lloc a diverses actuacions (organització d'un taller participatiu i presentació del mapa-guia de l'espai transfronterer, per exemple), i es donarà prioritat a la consolidació d'un pla d'acció i a la recerca conjunta de finançament. L'any 2025 es va preparar un projecte conjunt entre els quatre espais naturals implicats, el qual va obtenir la puntuació més alta d'entre les més d'un centenar de sol·licituds presentades a la segona convocatòria del programa europeu Interreg POCTEFA 2021-2027. Aquest projecte es va aprovar a finals del 2025, i s'executarà durant el període 2026-2028.

42.3. L'òrgan gestor participarà activament en programes operatius o en projectes nacionals o internacionals que es desenvolupin per resoldre els problemes que planteja la gestió del PNCVC, o per aprofundir en el coneixement dels elements del medi que constitueixen el conjunt de valors patrimonials propis de la zona o dels processos de perill o degradació que els afecten.

42.4. Es donarà prioritat a l'aplicació de noves figures legals, i a la inclusió del parc en iniciatives nacionals o internacionals, que incrementin la protecció de l'espai. Així, per exemple, els medis aquàtics del PNCVC formen part, des de l'any 2014, del llistat de zones humides d'importància internacional del Conveni de Ramsar, tractat internacional per a la conservació i l'ús sostenible dels medis aquàtics. Alhora, el PNCVC es va incloure, l'any 2019, a la Xarxa Maragda del Consell d'Europa. Es tracta d'una xarxa ecològica d'àrees protegides que té per objectiu la conservació de la flora, la fauna i els hàbitats d'Europa. Convé afegir, a més a més, que el PNCVC va rebre, a finals del 2022, la certificació com a Reserva Starlight. Una Reserva Starlight és un espai natural protegit on s'estableix un compromís per la defensa de la qualitat del cel nocturn i l'accés a la llum de les estrelles. Cerca la preservació de la qualitat del cel nocturn i dels valors associats, ja siguin culturals, científics, astronòmics, paisatgístics o naturals. En el marc de la certificació Starlight ja s'han dut a terme diverses activitats al PNCVC, cas per exemple del Festival d'Astronomia Andorra Comapedrosa i de cursos de monitors astronòmics, i es participa en un projecte transfronterer sobre aquesta temàtica (Pyre-Neit) en el marc del programa europeu Interreg POCTEFA.

42.5. L'òrgan gestor procurarà l'establiment dels convenis de col·laboració que estimi necessaris amb les universitats o institucions de recerca, públiques o privades, que incloguin Andorra al seu àmbit d'actuació, per tal d'assolir el millor desenvolupament de la recerca sobre els valors del PNCVC. Actualment ja es col·labora activament amb Andorra Recerca+Innovació, principalment en relació a la realització de censos estandarditzats (BMSAnd -*Butterfly monitoring scheme* d'Andorra- i SOCA -*Seguiment d'ocells comuns d'Andorra*-) i a la participació en diversos projectes transfronterers. Entre aquests darrers s'inclouen, per exemple, el Floralab+ (preservació i millora de la flora patrimonial transfronterera del Pirineu Oriental), el RED-BIO (conciliació dels usos socioeconòmics i la preservació de la biodiversitat) i el PyriSentinel 1 - 2024-2026- i 2 -2026-28- (estudi dels microorganismes dels estanys d'alta muntanya).

42.6. Es cercarà la col·laboració activa amb centres educatius i entitats per al foment de l'associacionisme, entre altres, amb l'objectiu principal de potenciar i millorar les tasques educatives i promoure el voluntariat ambiental.

Capítol X. Línies principals de treball i actuacions

Article 43. *Actuacions principals per al període 2026-2029*

43.1. Les actuacions principals considerades com a prioritàries per al període 2026-2029, període de vigència del present Pla rector, es recullen, ordenades per àmbits, a l'Annex D.

43.2. Les actuacions considerades seran executades en funció de les oportunitats i necessitats pressupostàries i de gestió, i seran incorporades als pressupostos comunals corresponents, i si escau als programes anuals d'actuació respectius. Cal tenir en compte, a més, que també es tindran en compte les possibles actuacions prioritàries encara pendents de períodes temporals anteriors.

Disposició derogatòria única

Queda derogat el Pla rector del parc natural comunal de les valls del Comapedrosa, publicat al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra* el 27 de juliol del 2022.

Disposició final

Aquest Pla rector entra en vigor l'endemà de la seva publicació al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

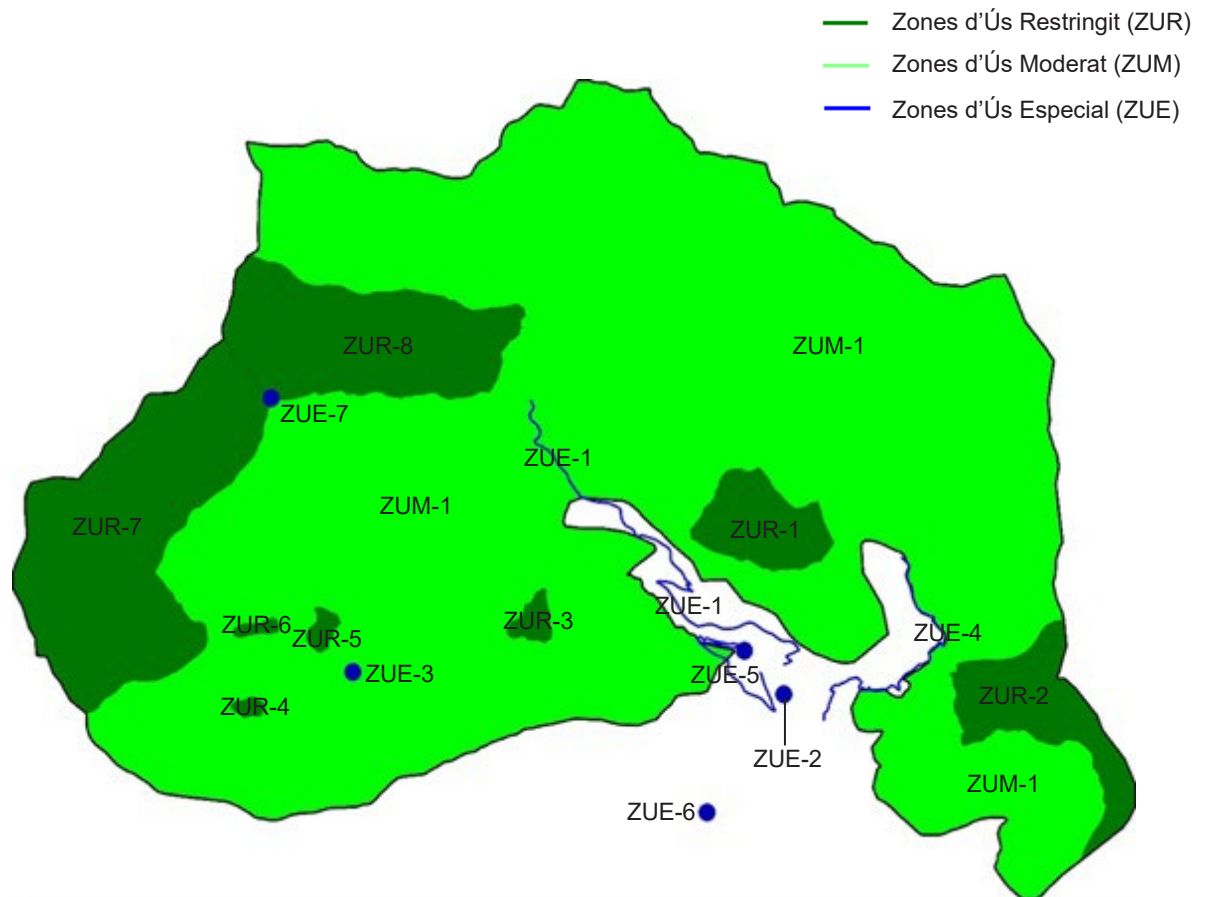
Tot el que es fa públic per a coneixement general.

La Massana, 18 de maig de 2026

P.O. del Comú
La secretària general
Laia Alonso Puig

Vist-i-plau
La cònsol major
Eva Sansa Jordan

Annex A. Zonificació del parc natural comunal de les valls del Comapedrosa

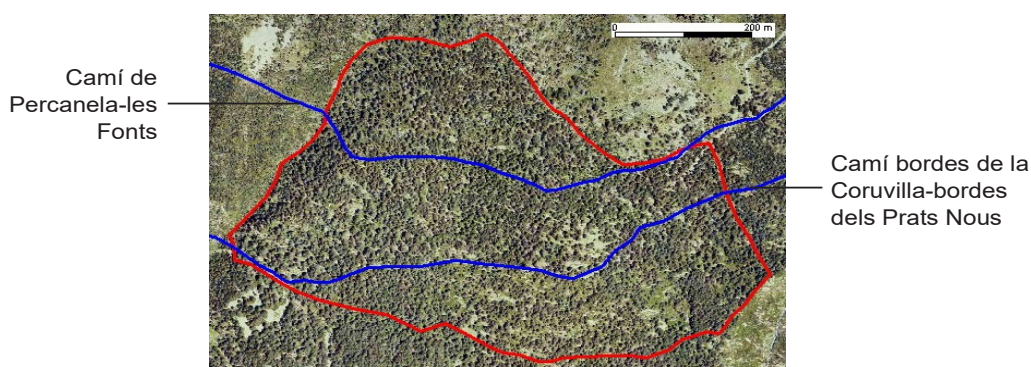
Annex B. Llistat de plantes de recol·lecció autoritzada per a ús tradicional

- All junciforme (*Allium schoenoprasum*)
- Àrnica (*Arnica montana*)
- Beç comú (*Betula pendula*)
- Comí (*Carum carvi*)
- Coscoll (*Molopospermum peloponnesiacum*)
- Enciam de font (*Saxifraga aquatica*)
- Espinac de muntanya (*Chenopodium bonus-henricus*)
- Orena (*Origanum vulgare*)
- Ortiga (*Urtica dioica*)
- Salsafraja (*Peucedanum ostruthium*)
- Timona (*Thymus vulgaris* i *Thymus serpyllum*)
- Xicoia (*Taraxacum pyrenaicum*)

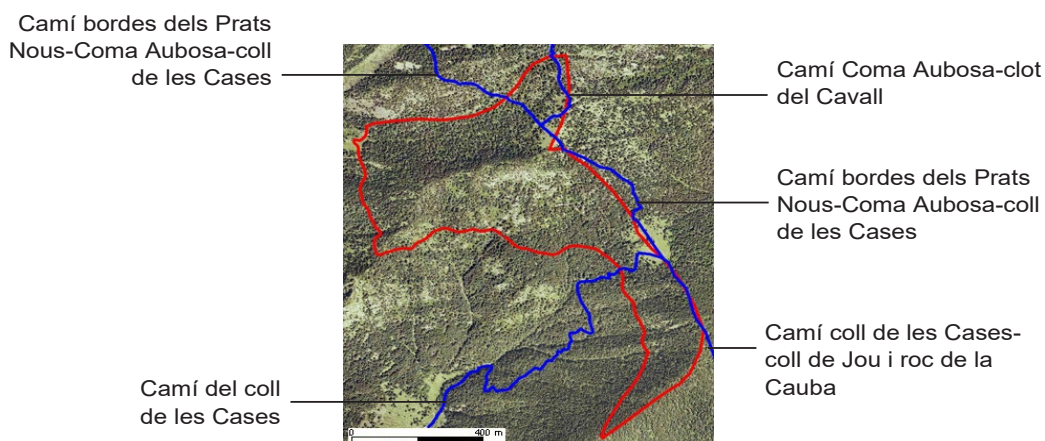
Annex C. Camins permesos per al trànsit a peu a l'interior de les zones d'ús restringit

A continuació es mostren, de forma gràfica i aproximada i sobre fotografies aèries, els camins (en blau) que poden ésser utilitzats per al trànsit a peu a l'interior de les zones d'ús restringit (límits en vermell). Cal tenir en compte que únicament es representen aquells camins que circulen, almenys en part, per l'interior de la zona considerada.

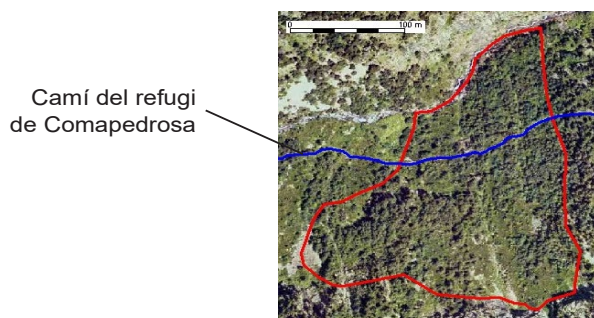
▪ ZUR-1

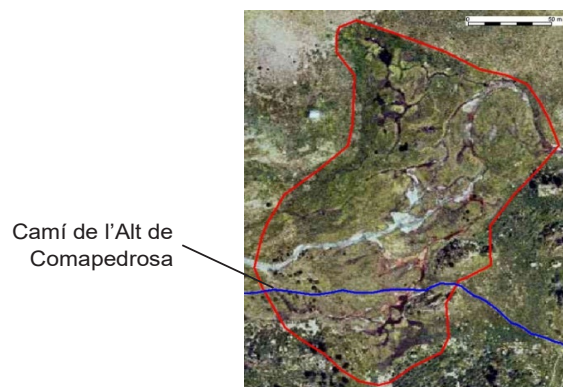
▪ ZUR-2

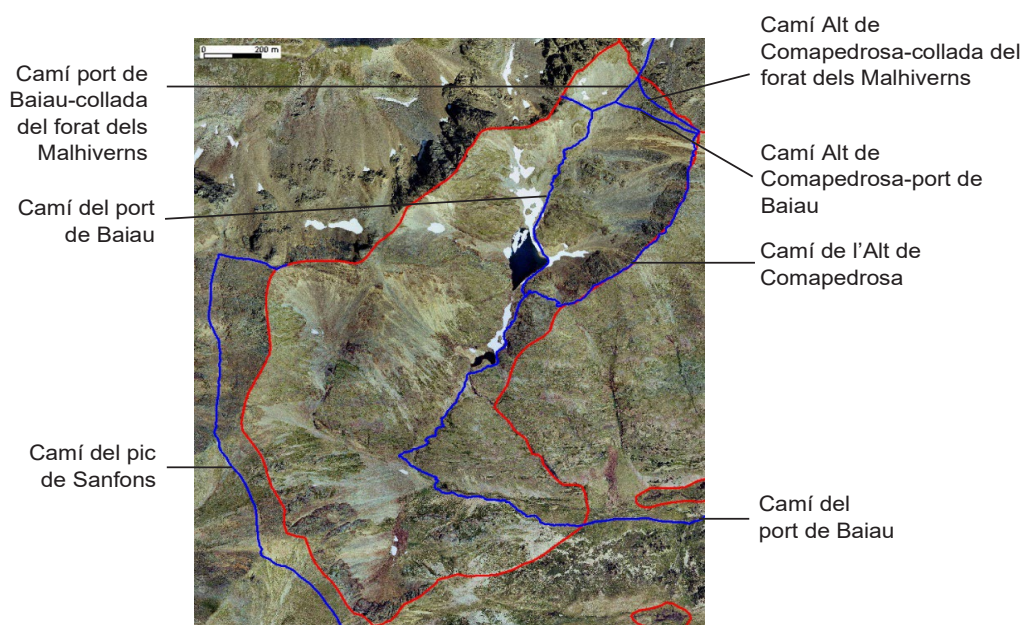
▪ ZUR-3

■ ZUR-5: Patamolls de la pleta de Comapedrosa 1

■ ZUR-7

■ ZUR-8

Annex D. Actuacions considerades com a prioritàries per al període 2026-2029

A continuació es mostren, agrupades per àmbits, les actuacions considerades com a prioritàries per al període 2026-2029, les quals seran executades en funció de les oportunitats i necessitats pressupostàries i de gestió, i seran incorporades als pressupostos comunals corresponents i, si escau, als programes anuals d'actuació respectius.

Àmbit A: Conservació					
Codi	Actuació	Any			
		2026	2027	2028	2029
A.1	Tancament periòdic parcial de la població de serenalla pallaresa <i>Iberolacerta aurelioi</i> de les rodalies del port Negre, per evitar l'accés de vehicles motoritzats i/o rodats.	X	X	X	X
A.2	Tancament periòdic parcial de dues de les molles de major interès de la vall de Comapedrosa, amb l'objectiu de millorar l'estat de conservació dels hàbitats. Aquesta actuació només es realitzarà en cas de presència de bestiar gros a la capçalera de la vall de Comapedrosa.	X	X	X	X
A.3	Actuacions d'erradicació de seneci del Cap <i>Senecio inaequidens</i> , planta invasora present als accessos principals.		X		X

Àmbit B: Gestió bàsica					
Codi	Actuació	Any			
		2026	2027	2028	2029
B.1	Elaboració i divulgació de la memòria anual d'activitats.	X	X	X	X
B.2	Anàlisi i seguiment de les sol·licituds d'usos autoritzables, i redacció dels informes corresponents.	X	X	X	X
B.3	Tasques d'atenció i sensibilització dels visitants, i difusió de la normativa de l'espai, a càrrec del guarda del parc i els agents del medi.	X	X	X	X
B.4	Execució de les tasques previstes als convenis de col·laboració tècnica vigents.	X	X	X	X

Àmbit C: Activitats tradicionals i patrimoni cultural					
Codi	Actuació	Any			
		2026	2027	2028	2029
C.1	Manteniment periòdic dels filats i els equipaments ramaders presents a l'interior i a la perifèria immediata del parc.	X	X	X	X
C.2	Actualització periòdica de l'inventari dels elements patrimonials culturals de pedra seca.	X	X	X	X

Àmbit D: Recerca aplicada i monitoratge					
Codi	Actuació	Any			

		2026	2027	2028	2029
D.1	Execució del programa de seguiment.	X	X	X	X

Àmbit E: Comunicació i promoció

Codi	Actuació	Any			
		2026	2027	2028	2029
E.1	Manteniment i actualització del web del Parc i difusió de la documentació generada.	X	X	X	X
E.2	Contractació de personal per a l'equipament per a l'atenció dels visitants.	X	X	X	X
E.3	Organització i promoció d'activitats guiades estivals, les quals seran executades en col·laboració amb el sector turístic.	X	X	X	X
E.4	Organització d'activitats de difusió dels valors de l'espai (cursos, etc.), dirigides principalment a la població local i nacional.	X	X	X	X
E.5	Organització i execució de "La Pitavola del Comapedrosa".	X	X	X	X
E.6	Organització d'activitats astronòmiques en el marc de la certificació Starlight.	X	X	X	X
E.7	Redacció i difusió del butlletí informatiu del parc ("L'Estanty negre").	X	X	X	X

Àmbit F: Educació

Codi	Actuació	Any			
		2026	2027	2028	2029
F.1	Organització i execució d'activitats educatives, preferentment amb les escoles de la parròquia de la Massana.	X	X	X	X
F.2	Realització de cursos de formació i acreditació, tant per a guies de muntanya com per a monitors astronòmics.	X	X	X	X

Àmbit G: Ús públic

Codi	Actuació	Any			
		2026	2027	2028	2028
G.1	Manteniment genèric dels senders i de la senyalització, tant horitzontal com vertical.	X	X	X	X
G.2	Realització i anàlisi d'enquestes de satisfacció	X	X	X	X

Àmbit H: Cooperació transfronterera

Codi	Actuació	Any			
		2026	2027	2028	2029
H.1	Execució de les tasques previstes al projecte transfronterer del programa europeu Interreg POCTEFA relatiu al Parc Pirinenc de les Tres Nacions.	X	X	X	

H.2	Col·laboració en la resta de projectes POCTEFA en els quals participa el parc (REDBIO, Floralab+, Pyrisentinel 1 i 2, etc.).	X	X	X	X
-----	--	---	---	---	---